

Bréfa- og málasafn Benedikts Sveinssonar 1899-1943, 3. hluti

Bjarni Benediktsson – Benedikt Sveinsson – Stúdentafjelag Reykjavíkur – Kjósendafélag Reykjavíkur – Noregur – Síldveiðar – Fánamálið – Frón – Morgunblaðið – Vísir – Dagblað – Dagens Nyheder

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360

Benediktarskjöl

Askja 5-10, Örk 2

Ritstjóri og ábyrgðarmaður:
Grimúlfur H. Ólafsson,
Laugabrekku, Reykjavík,
Sími 622. Box 151.

FRÓN

BLAÐ SJÁLFSTÆÐISFLOKKSINS

Afgreiðslu- og innheimtumaður:
Porlákur Daviðsson,
Framnesveg 1.
Afgreiðsla Austurstræti 18.

25. tölublað.

Laugardaginn 6. júlí 1918.

I. árgangur.

**Til athugunar
fyrir kaupendur.** —
Gjalddagi blaðsins var 1. júlí. Peir sem eigi hafa greitt andvirði árgangsins geri svo vel og greiði það sem fyrst.

Afgreiðsla blaðsins er opin kl. 7—8 e. h. alla virka daga.

Eimskipafélag Íslands
og
eiturormurinn Fáfnir.

Hlutabréfsakaupin í Vesturheimi.

Á aðalfundi Eimskipafélags Íslands, sem haldinn var 22. f. m. hér í Reykjavík, urðu allmiklar umræður um félagsins kappum á hlutabréfum félagsins meðal Vestur-Íslendinga i veturn. Mál þetta er all-eftirtektarvert og viljum vér því skýra frá því, sem fram fór um það efni á fundinum og bæta þar við nokkrum skýringum.

Frásögnina um það sem gerðist á fundinum tökum vér eftir »Fréttum« og »Þjóðólfis« og er hún á þessa leið:

»Stjórnendur Eimskipafélagsins, sem búsettr eru í Vesturheimi, urðu þess varir í veturn, að þang-að voru komnir tveir leyni-erindrekar, sem voru mjög áfjádir í að kaupa hlutabréf félagsins af mönnum þar vestra. Töldu stjórnendurnir skyldu sina að vara menn við að selja bréfin. Engu að síður varð leyni-erindrekum þessum allvel ágengt um kaupin, enda lá sterkur grunur á, að menn úr stjórn félagsins hér heima mundu hafa átt þátt í ráðagerðinni og fjárfamlögum.

Aðferð þessi vakti all-mikla gremju vestra eins og hér heima, þegar um hana kvisaðist. — Par sem peir Árni Eggertsson og Bildfell komust ekki sjálfir á aðalfundinn, þá sendu peir fyrir-spurnir til formanns i símskeyti þess efnis.

Hvers vegna mönnum þeim hefði verið veittur aðgangur að bókum félagsins, er væri að kaupa hlutabréfin vestra, og

hvort meiri hluti islenzkra hlutahafa æskti þess, að Vestur-Íslendingar hætti hlutdeild sinni í félaginu.

Út af þessu spunnust all-miklar umræður á fundinum. Eggert Claessen lýsti yfir því, að stjórnin sem slik ætti engan þátt að leyni-kaupunum vestra og hefði engum veitt aðgang að bókum félagsins, enda væri öllum auðvelt að fá vitneskju um það, hverjur eignast hefði bréf þar i upphafi, því að það hefði verið auglýst jafnóðum í vestanblöðnum.

Enn fremur tóku til málss Péter kaupm. Ólafsson, Sigurður Jónsson kennari, Benedikt Sveinson, Magnús Sigurðsson, Sigurður Eggerz ráðherra, Jón Porláksson, Gisli Sveinsson og Brynjólfur Bjarnason kaupm.

Málstað Vestur-Íslendinga studdu þeir Sigurðarnir og Benedikt og Magnús. Bentu þeir á, hversu forgöngumenn málssins vestra hefðu lagt sig í líma að safna hlutafé og hversu landar vorir hefðu þegar orðið drengilega við, meðan alt var í óvissu um hag og framkvæmdir félagsins. Öðrum þjóðum hætti mikid í húfi landa sina í örðum ríkjum og álfum. T. d. hefði verið stofnað eimskipafélag í Svíþjóð skömmu fyrir styrjöldina, með lágum hlutabréfum, svo að sem flestir mættu eignast, og safnað til meðal Svína heima og í Vesturheimi, einmitt í því skyni að halda uppi ferðum milli Svíþjóðar og Norður-Ameriku og tryggja þar með vináttubond og samheldni þjóðarinnar beggja megin hafssins. —

Pótti það miður drengileg að ferð að gera héðan menn út í pukri til þess að sanka saman bréfum meðal einstakra landa vestra nú, þegar sýnt væri, að félagið gæti borð sig, enda auðsjáanlega gert í þeim einum tilgangi að bola V.-Ísl. út úr félagini, því að í sama mund var nóg af hlutabréfum falt hér heima.

Það gægðist upp hjá Eggert Claessen við umræðurnar, að sumir úr stjórn félagsins væri sjálfir sem einstaklingar viðriðnir leyni-erindireksturinn um hlutakaupin í Vesturheimi, þótt stjórnin »sem slik« væri það ekki.

Að lokum var borin upp tillaga frá Sigurði Eggerz þess efnis, að fundurinn teldi áframhaldandi samvinnu við Vestur-Íslendinga æskilega. — Var tillagan samþ. með 9733 atkv. gegn 7761.

Það var og borin upp tillaga frá Pétri A. Ólafssyni á þá leið, að fundurinn teldi æskilegt, að allir hlutir í félagini yrði eign

búsettra manna hér á landi og skoraði fundurinn því á stjórnina að greiða fyrir sölu hluta, sem Vestur-Ísl. kynnu að vilja selja og hjóða þá hér út. — Samþykkt með 11666 atkv. gegn 6076. Þess er að gæta, að mikill hluti atkvæðanna var í fárra manna höndum, einmitt þeirra, sem við undirhlutóðurinn eru riðnir. En ef miðað væri við tólu fundarmanna eða hlutaeigenda í landinu mundu að eins sárfa atkvæði hafa stutt svo lélegan málstað».

Það var auðheyrta á umræðum, að menn vissu ekki full deili á því, hverjur stæði að hlutabréfasmöluninni í Vesturheimi og málssvarar stjórnarinnar, þeir Claessen og Jón Porláksson þóttust litlar sem engar skýringar geta gefið — af skiljanlegum ástæðum. Blað vort vill nū upplýsa mál-ið dálitið betur.

Síðastliðið haust yar stofnað leynifélag hér í bænum til þess að kaupa í kyrrhei hlutabréf Eimskipafélagsins meðal Vestur-Íslendinga. Félagið var látið heita eftir eiturorminum Fáni, sem drap föður sinn sofanda vegna gullsins, lagðist á dyngjuna og létt vaxa undir sér, en unni engum örðum eyris af.

I stjórn félagsins voru þeir helztir: Eggert Claessen, stjórnandi Eimskipafélags Íslands, formaður, og Jón Porláksson, stjórnandi Eimskipafélags Íslands, gjaldkeri.

Fyrsta afrek »Fáfnis« var að ráða herra Ögmund Sigurðsson skólastjóra í Flensburg til hlutabréfsakaupa vetrarlangt meðal Vestur-Íslendinga. Fór hans var ger út skórulega í mjög »visindalegum tilgangi« til þess að »kynna sér skólamál í Bandaríkjunum«. — I stað hans var ráðinn til Flensborgar herra Steinþór Guðmundsson guðfræðiskandidat og kaupið greitt af »Fobnis-bóli«.

Vestra náði herra Ögmundur í herra Stefán Stefánsson leiðsögu-mann, er sendur hafði verið vestur með nokkra hesta í haust frá Sláturfél. Suðurlands. Réð hann Stefán til liðs við sig og var hann síðan mest i frammi um bréfakaupin.

Farið var með ráðabruggr þetta sem mannsmorð hæði hér og vestanhafs, en i það mund, sem kaupin voru sem fastast sótt vestra varaði »stjórn Eimskipafélagsins« menn hér heima við því að selja bréf sín nema eftir leiðbeiningum stjórnarinnar.

Eitthundrað þúsund krónur voru þegar handbærar til hlutakaupa vestra og tvöhundruð þúsundir tiltækilegar í viðbót þegar með þyrsti.

Árangurinn hefir orðið sá, að »Fáfnir« hefir náð undir sig hlutabréfum að vestan fyrir sem næst 27 þúsundir króna að nafnverði. Hvað hann hefir klófest hér á landi er ókunnugt ennþá.

Sjávarútgerð.

III.

Um síðastliðinn aldamót hefst enn nýtt timabil í seglfiskiskipa-útgerðinni. Síðstu árin fyrir aldamótin og nokkur ár eftir þau, gengust nokkrir dugnaðarmenn hér á Suðurlandi fyrir því að nokkrir af hinum svonefndu trawl-kúttarum, er Engleingar þá höfðu að mestu hætt við til slikra veiða, (en tekið í staðinn eimskip, botnvörpunga), og gerðu færum, eins og áður hafði tiðkast hér á hinum smáu skipum.

Mörg af skipum þessum munu hafa verið farin að eldast, og sum ef til vill orðin léleg, en hinsvegar lítið sem ekkert eftirlit með skipaútgerð, i þann tíð, og frá landsins hálfu nálega ekert.

Flestir skipaeigendurnir munu og hafa verið óvanir allri skipaútgerð, og margir ef til vill hugsað meira um það, að hafa eitt-hvað upp úr útgerðinni í svipinn og láta það drasla í lengstu lög, þótt eitthvað færi aflaga. Par við bættist, að ýmsir er skipstjórn höfðu, munu varla hafa verið þeim starfa vaxnir og skipshafnirnar óvanar slikum skipum og útbúnaði þeirra.

Það varð því svo að segja mjög eðlilegt, þrátt fyrir það þótt skip þessi væru stórvægt og í sjálfa sér góð skip, að svo fór sem fór, að slysfarir yrðu afarmiklar á útveg þessum, en áður höfðu skiptapar varla verið teljandi á seglskútflofanum. Er ekki ósenilegt, að þeir hinir mörgu skiptapar, er urðu á þeim árum, hafi slegið óhug á ýmsa, svo það meðal annars hafi stuðlað að því að útveg þessum hrakaði svo skyndilega sem raun varð á.

Fyrst framan af munu flestir af fiskimönnum á þessum stóru kúttarum, hafa verið ráðnir upp á fast mánaðarkaup og premiu, eins og áður tiðkaðist, auk fæðis eins og litt var.

Litur út syrir að fyrstu árin hafi allgóður hagnaður orðið af útgerðinni, því skipum þessum fjölgæði mjög á fáum árum.

Veiðitíminn var sem kunnugt er, frá byrjun marzmánaðar til miðs september og voru farnar 4 fiskiferðir, vetrarvertið, vorvertið og fyrri og síðari summarvertið.

Pegar skipum þessum fjölgæði svo ört, og alla reynslu vantaði, þá er svo sem auðvitað að margin voru þeir ráðnir syrir fult kaup, sem svo gerðu lítið meira en vinna fyrir mat. En samkepnin var mikil og fólkseklan var einnig mikil, því 20—30 menn þurfti á hvert skip, svo útgerðarmenn-irnir hækkuðu kaupið til að fá fólkid, og buðu hver i kapp við annan upp á væntanlega veiði, en svo mun oft hafa orðið litill hagnaðurinn, er öllu var á botninn hvolt.

Loks, er öllu virtist vera komið í óefni, var skift um kaupgjaldsmátann, bætt við mánaðarkaupið, en tekið upp að láta fiskimennina fá helming afta síns, auk ókeypis fæðis o. fl. eftir samkomulagi, en um það leyti fóru botnvörpungarnir að koma til sögunnar og sótti þá brátt úrvallsliðið á þann útveg. Gömlu kúttarernir flestir voru smátt og smátt seldir, flestir til Færeyja.

(Framh.)

Frá alþingi.

Samkvæmt brezku samningunum svonefndu, eða samningunum við bandamenn, vilja þeir enga sild af okkur kaupa á þessu ári, en heimila hins vegar að alt að 50000 tn. af sild þeirri er Íslendingar veiða í sumar, megi flytja til Sviþjóðar, ef þeir vilji kaupa.

Útgerðarmenn þeir, er hér eiga hlut að mál, hafa nú haldið fund með sér út af þessu og snúið sér til landsstjórnarinnar og Alþingis og hefir nú bjargráðanefnd Ed. lagt fyrir þingið eftirfarandi

Frumvarp til laga um kaup landsstjórnarinnar á sild.

1. gr. Af sild þeirri, er innlendir menn veiða hér við land á tímabilinu frá 15. júlí til 15. sept. 1918, heimilast landsstjórninni að kaupa 100 þúsund áfyltar tunnur á tilteknum höfnum með ákvæðisverði og þeim skilmálum, er lög þessi að öðru leyti ákveða.

2. gr. Sildin skal keypt því ákvæðisverði, er hér greinir.

Fyrri 50000 tunnurnar á 75 aura hvert kg. og síðari 50000 tunnurnar á 45 aura hvert kg.

Skilyrðin fyrir kaupunum eru þessi:

a. að seljandi hafi fulla ábyrgð á sildinni þangað til hún er tekin á viðkomandi höfn, haldi henni við með þækjun og hafi fulla umsjón með

henni, alt án endurgjalds, til ársloka 1918. Eftir þann tima er sildin á ábyrgð kaupanda, en seljendur eru skyldir til að hafa á höndum umsjón og viðhald sildarinnar, gegn borgun eftir reikningi, er stjórnin samþykkir, en geymslupláss leggur seljandi til ókeypis.

b. að seljendur annist á eigin kostnað útskipun á sildinni og greiði útflutningsgjald af henni að lögum.

c. að sildin sé metin og vegin, svo sem lög standa til, á kostnað seljanda.

3. gr. Sildin sé keypt á þessum stöðum: Seyðisfirði, Eyjafirði, Sigufirði, Reykjafirði, Önundarfirði og Ísafjardarkaupstað. Enn fremur getur landsstjórnin gert kaupin á fleiri höfnum, ef það veldur eigi sérstökum erfiðleikum eða aukakostnaði, t. d. Eskifirði, Álfafirði og Ingólfssfirði.

4. gr. Sildin skal keypt af hinum ýmsu frambjóðendum, í réttum hlutföllum við tunnueign þeirra, eins og hún var hér á landi 1. júní þ. á.

Pegar ákveðin er hlutdeild frambjóðenda í sölunni, koma — auk framleiðenda — þeir einir sildarkaupendur til greina, sem hafa greitt minst 20 krónur fyrir málturnu nýrrar sildar.

5. gr. Fyrir 15. júlí 1918 skulu menn hafa sagt til um það, hvort þeir óski að nota þann rétt til sildarsölnum sem heimtaðar eru með lögum þessum, og hve miklar tunnubirgdir þeir hafa átt hér á landi 1. júní þ. á.

Fyrir sama tíma selur landsstjórnin og auglysir nánari reglur um framkvæmd laga þessara og skilyrði gagnvart seljendum, svo sem henni þykir nauðsyn til.

6. gr. Verð sildarinnar greiðist seljendum hlutfallslega eftir tunnustali því, sem kaup eru gerð á, jafnótt og landsstjórnin hefir fengið verð fyrir sild, er hún selur út. Nú hefir hún ekki fengið inn í lok októbermánaðar svo mikil, að nemi helmingi af innkaupsverðinu, og skal hún þó eigi að síður greiða seljendum fyrri helming verðsins að fullu og síðari helminginn fyrir árslok.

7. gr. Nú verður að lokum, þá er landssljórnin hefir komið í verð allri þeirri sild, er hún hefir keypt samkv. 1. gr., hagnaður af sildarkaupunum, eftir að dreginn er frá kostnaður og vaxtatap, og skiftist sá hagnaður þannig: $\frac{3}{4}$ hagnaðarins greiðast til seljendanna, en afgangurinn rennur í landssjóð.

8. gr. Lög þessi öðlast gildi þegar í stað.

Í greinargerð frumvarpsins er þess getið, að það sé fram borð að ósk nefndar þeirrar, er útgerðarmenn kusu til að ráða ráðum við stjórn og þing um þetta mál. Enn er þess getið að enn sé óvist hvert verð við fáum fyrir sildina hjá Svíum, þótt þeir kaupi,

sem heldur ekki er fastákvæðið enn þá.

Verði gróði á verzlun þessari vill nefndin að $\frac{3}{4}$ hlutar hans gangi beint til seljendanna, en eigi getur nefndin neitt um það, að þeir eigi að taka þátt i áhætunum og bera tapið að $\frac{3}{4}$ hlutum, ef svo færi að verulegt tap yrði á öllu saman, sem ekki er óhugsandi, því sildarverzlinun hefir verið og er enn allóabyggileg, og eins og tekið er fram í greinargerðinni liggja Englethingar hér með mikil af sild enn þá, sem að visu er af fyrri ára framleiðslu, en þó svo góð vara enn, að sæmileg er til skepnufóðurs að því er vér höfum heyrt, og hún fæst með góðu verði.

Að visu væri það gott og í sjálfsu sér æskilegt, ef hægt væri að hjálpa atvinnugrein þessari yfir hina örðugu tima sem nú standa yfir; en hinu má þó ekki gleyma, að ekki er með öllu óhugsandi, að þeir atvinnuvegirnir sem velferð landsins hvilir enn meira á en sildarútgerðinni, komist í það öngþveiti, að brýn nauðsyn beri til að landssjóður hlaupi undir bagga og kemur þá til athugunar, hvort rétt sé, að meðan ekki þrengir meir að enn er, að landssjóður setji svo mikil fé eins og gert er ráð fyrir í frumv. þessu, fast i ekki vissari viðskifti en þar virðist um að ræða, jafnvel þótt ráð sé gert fyrir, að alt gangi sæmilega og landssjóður að tjón.

Lyfjaverzlnun lækna.

Fyrirspurn og úrskurður stjórnarráðsins.

Jón Jóhannesson, settur héraðslæknir á Húsavík hefir sent Læknablaðinu eftirfarandi fyrirspurn:

Að gefnu tilefni sendi eg i vetrur simleiðis svohljóðandi fyrirspurn til stjórnarráðsins:

»Er héraðslæknir, sem hefir lyfjaverzlnun, skyldur til þess, að selja lyf eftir beiðni. Sé svo, að hann þá ekki heimtingu á venjulegu lyfseðilsgjaldi i hvert sinn? Eða er hann yfirleitt skyldur til að sinna nokkru öðru en því, sem telst laeknisvitjun (Consultatio)?«

Stjórnarráðið hefir að lokum svarað fyrirspurn þeirri, er hér getur um, 4. júní á þessa leið:

»Út af fyrirspurn yðar, herra héraðslæknir, i símskeytti dags. 6. febr. þ. á., viðvikjandi lyfjá-sölu héraðslækna, skal yður hér með, eftir að málid hefir verið boðið undir landlæknii, til vitundar gefið til leiðbeiningar, að

1) Ef læknir selur lyf handa sjúkling, sem leitað hefir læknið til hans, þá ber honum borgun — a) fyrir læknißtarfið eftir gjaldskrá héraðslækna — b) fyrir lyf samkvæmt gildandi

lyfsluskrá, og þá án nokkurs sérstaks endurgjalds fyrir lyfseðil, þó um lyf sé að ræða, sem ekki má selja án lyfseðils.

2) Ef læknir selur lyf eftir lyfseðli frá öðrum læknii, þá ber honum og auðvitað engin önnur borgun en fyrir lyfsláft samkvæmt lyfsluskrá, enda er hann að sjálfssögðu skyldur að selja þeim, er biður, ef lyfseðillinn er löggiður og hann hefir lyfið til.

3) Nú er læknir beðinn um lyf, sem ekki má selja án lyfseðils, án þess að hann sé spurður læknisráða, eða fenginn lyfseðill frá öðrum læknii, og er þá bein skylda hans að neyta um lyfið, ef hann veit ekki nema það kunni að verða misbrúkað, en að öðrum kosti frjálst að selja það, og ber honum þá vitanlega borgun fyrir lyfseðillinn, sem svari borgun fyrir viðtal við sjúkling (sbr. gjaldskrá fyrir héraðslækna, 3. gr. A, 3. og 4. lið).

4) Ef nú læknir er beðinn um lyf, sem selja má án lyfseðils og alment eru notuð af alþýðu manna sem heimilislyf, þá er læknir auðvitað skyldur að láta héraðsbúum sinum þau lyf i té, án þess að heimta aðra borgun en þá, sem honum ber fyrir lyfið samkvæmt gildandi lyfjaskrá.«

(Læknablaðið)

Eimskipafélagið.

Skipstjóraskifti á Villemoes.

Um daginn er Villemoes og Borg lágu hér samtimis við Hafnarbakkann, flaug sú fregn skyndilega fyrir að stjórn Eimskipafélagsins ætlaði að skifta um skipstjóra á skipum þessum, láta Júlinius, er áður stjórnandi Goðafoss og nú síðast hefir verið skipstjóri á Borg, taka við skipstjórn á Villemoes, en láta Pórólf Beck er nýlega var orðinn skipstjóri á því skipi, taka við skipstjórn á Borg. En að sögn fórst þetta fyrir vegna þess að skipshöfnin á Villemoes neitaði að sigla með hinum nýja skipstjóra, og ekki timi til að fá nýja menn i þeirra stað, en skipið, er þetta kom til, búið til brottisiglingar.

Umraedd skip eru sem kunnugt er ekki eign Eimskipafélagsins heldur landssjóðs, sem hefir falið greindu félagi útgerð þeirra, og þá að likindum einnig það, að ráða menn á skipin, svo að því leyti mun mega skoða þau sem skip umgetins félags.

Það kom fram bæði i blöðum og umræðum manna á milli í fyrra er Júlinus þessi var ráðinn skipstjóri á Borg, að það þótti, að minsta kosti sumum hverjum, allóheppilegt, að Eimskipafélstj. skyldi taka mann þenna á skip þetta, en að menn sættu sig samt sem áður nokkurn vegin við það, mun hafa komið af því, að ýmsir

litu svo á, að örðugt mundi vera að fá skipstjóra í þær ferðir er Borg átti að fara, og að maðurinn var sagður hafa verið atvinnulaus.

Það kom því flatt upp á margan, að nú er Gullfoss kom úr Vesturheimsferðinni, hafði framkvæmdarstjóri og stjórn Eimskipafélagsins, að því er sagt er, ákveðið að láta 1. stýrimann á Gullfossi, Pétur Björnsson, taka við skipstjórn á Borg, sem ekkert er við að athuga, en sent Pórölf Beck uppsögn á skipstjórástöðu á Villemoes, og að því er fullyrt er ráðið fyrgreindan Júlinus á það skip i hans stað.

Alþjóð manna mun enn i ofersku minni Goðafoss-strandið, til þess að geta tekið því með jafnaðargeði, að vel hæfum manni, sem verið hefir á útveg þessum og ekki svo vitanlegt sé, gert neitt það fyrir sér, er réttlætt geti uppsögn félagsins, skuli vera bolað frá, án þess að skipseigendur séu um spurðir, til þess að koma þessum manni að. Og þótt segja megi að alt af geti komið fyrir að skip strandi, þá var nú Goðafoss-strandið þannig vaxið, að ekki virðist vera ástæða til að verðlauna eða forframa skipstjóra þann er með skipið fór, sérstaklega fyrir þá frammistöðu alla saman.

Varla getur það heldur talist gott fordæmi, að láta þann manniinn er svo slysa lega tókst, að stórtjón hlaut af bora burtu þeim manninum er allir sem til þekkja, bæði skipshöfn og aðrir, bera hið bezta traust til i hvivetna.

Bæjarfréttir.

Skipafregnir.

Gullfoss, eimskip, skipstj. Sigurður Pétursson, kom hingað frá New-York 1. þ. m. Með honum komu margir færðegar, þar á meðal Árni Eggertsson, verzlunarindrekki, kaupm. Jón Björnsson, Jónatan Þorsteinsson o. fl. Skipið flutti hingað fullfermi af ýmsum varningi, þar á meðal 14 bila, mjög mikið af niðursoðnum ávöxtum, skófatnaði, hljóðfærnum, niðursödinni mjólk, ýmsum vefnaðrvörum o. fl. til ýmsra kaupmanna og um 250 smál. af haframjöli til Landsverzlunarinnar. Skipið fer héðan aftur í kvöld kl. 10 til New-York að sækja vörur og tekur póst og farþega.

Isblomsten, selveiðaskip frá Aalesund í Noregi, skipstj. Edv. Ronning, 45.⁷⁰ smál. að stærð, kom hingað 2. þ. m. Heldur héðan norður í höf til selveiða.

General, enskt botnvörpuskip, kom hingað sama dag, tafði hér litla stund og sigldi aftur út á leið milli eyjanna hér, en tókskakka stefnu er komið var fyrir Örferisey og ætlaði sundið milli

hennar og Akureyri, en setti á grunn. Sat skipið þar þangað til á næsta flóði, að því flotaði ofan af grunnum og sigldi til hafs. Björgunarskipið Geir fór á vettvang en þurfti ekki að hafast að.

Snorri goði, skip hf. Kveldúlf er nýlega komið frá Englandi. Sagt er að sumir af skipshöfnum hafi tekið þar sótt nokkra og einn orðið eftir af skipinu þar fyrir.

Jón forseti, skipstj. Gunnl. Illugason, er og nýlega kominn frá Fleetwood og Englandi. Hafði selt afla sinn fyrir um 5000 pd. sterl., og engan kafbát hitt í þetta skifti.

Rán, botnv. sem fór til Vesturheims, er nú fyrir nokkru farinn að stunda þar veiðar, og er sagt að vel gangi. Hefir skipstj. beðið um menn til viðbótar skipshöfnum, héðan að heiman og munu þeir fara með Gullfossi vestur.

Borg fór héðan sem til stóð norður á Eyjafjörð með tunnur fyrir hf. Kveldúlf.

Vœdráttá

hefir verið heldur kuldakend þessa vikuna. Útsynningshroði og stundum hálfgerð krepjuhríð, klakkað loft eins og á haustdegi, þó hefir oftast gefið á sjó og afli eftir öllum vonum.

Ísl. Falk

brá sér hér út i flóann núna i vikunni og veiddi two enska botnvörpunga er leiu fyrir. Með veiðarfæri ofan þilja. Tók hann þá griðalaust og færði til Hafnarfjarðar og sektaði löggreglustjóri þá um 2000 kr. hvern, fyrir þessa vanrækslu. (Botnvörpungar eiga að hafa veiðarfæri í búlka og hléra innanborðs, er þeir koma í landhelgi).

Guðm. Friðjónsson

skáld frá Sandi, fór héðan áleiðis heim til sin með Borg.

Haraldur Nielsson

þrófessor dvelur á Akureyri um þessar mundir og mun verða á Norðurlandi í sumar. Nýlega hélt hann fyrilestur um eilifðarmálin á Akureyri fyrir troðfullu húsi, sem vænta mátti, því að á hann vilja allir hlýða.

Mjaltavél

hefur Bogi A. J. Pórðarson á Lágafelli fengið frá Vesturheimi. Er það fyrsta mjaltavélin, er flutur til þessa lands. Vélin sparar mjög vinnukraft, — er hún af fullkomnustu gerð sem til er. Vélinna útvegaði Stefán Stefánsson ferðamannatúkur.

Ingólfur

nýr mótorbátur Lofts Loftssonar í Sandgerði kom hingað 3. júlí eftir 24 daga útvist frá Kaupmannahöfn. Hreppti hann þegar illt veður í upphafi og komst til Noregs, hafði hann þá eytt þeim 10 tunnum af olíu, sem hann fékk með

sér frá Danmörku. Nú varð að taka til segla, en þá gerði logn vikutíma. Pegar kom undir land hreppti báturinn hardan mótvind, svo að segl varð að tvirifa og vanst litið á. Á sunnudaginn náði báturinn til Vikur og komust menn við illan leik í land sökum brims, en þá var ekki eftir af vistum í bátnum annað en dálitill skamtur af kartöflum, svo að hér mátti ekki tæpara standa.

Einp farþegi kom með bátnum Sigurður Jónasson cand. philol.

Kolanám.

Pingeyrar-, Mosvalla- og Suðurseyrar-hreppar í Vestur-Ísafjarðars. hafa tekið á leigu mókolanámu í Botni í Súgandasíði um næstu 3 ár. Eru þar sögð góð kol. Hreppar þessir sækja nú um 35 þúsund króna lán úr landssjóði til húsbýggingar og vegagerðar fyrir námurekstur pennan.

FRÓN

kemur út einu sinni á viku. Kostar 4.00 kr. árg., ef borgað er fyrir 1. júli, 5.00 kr. ef síðar er greitt.

Gjalldagi 1. júli ár hvert. Uppsögn skrifleg bundin við áramót — ógild nema komin sé til útgefanda fyrir 1. okt., enda kaupandi pá skuldraus.

Útgefandi: Félag í Reykjavík. Ritstjóri og ábyrgðarmaður: Grímúlfur H. Ólafsson, Laugabrekku í Reykjavík. Simi 622. — Box 151. Afsgreiðslumaður: Þorlákur Davíðsson, Framnesveg 1. Afgr. Austurstræti 18.

áitu heima, var enn þá bjart. Báðir sátu bognir yfir vinnu sína og notuðu kappsamlega síðustu kvöldgeislana. Gustav var nýkomin aftur til bæjarins. Hann var fólor og hóstaði meira en áður. Svipur hans bar vott um óró og óánægju og úr augum hans, sem glöðu eins og í hitasótt, mátti lesa leyndan sársauka. Báðir þögðu, en það var augljóst, að Gustav vildi gjarnan rjúfa þognina, því hann leit hvað eftir annað á Schwarz. En honum virtist erfitt að byrja samræðuna, og hann grifði sig aftur yfir bókina. Loksins varð hann óþolinmóður á svipinn, greip húfu sína af borðinu, stóð á fætur og spurði: »Hvað er klukkan?«

»Hvers vegna ferðu ekki til ekkjunnar; þú ert vanur að fara til hennar á hverju kvöldi. Schwarz stóð á fætur og sneri sér að Gustav.

»Gustav, þú hefir sjálfur samkvæmt fyrirmælum hennar farið með mig þangið. En við skulum ekki tala um þetta, sem okkur báðum er ógeðfelt. Við skiljum auk þess hvor annan fullkomlega. Og svo get eg sagt þér að eg ætla ekki að heimsækja hana framar, hvorki í dag eða á morgun. Eg gef þér hér með hönd mina upp á það.« Peir stóðu hljóðir hvor gegnt óðrum; Schwarz rétti fram höndina, Gustav hikaði fyrst við, en svo greip hann hönd vinarsins. Peim var sýnilega báðum erfitt að taka til máls. Árangurslaust leitaði annar að vingjarnlegum orðum og hinn gat ekki komið þakklætinu fram yfir varirnar. Peir skildust þegjandi.

Schwarz hafði heitið Gustav því að heimsækja ekkjuna ekki oftar. Hvort sem hann nú elskadí hana eða eða ekki, þá var þetta loforð förn frá hans hlíð, því hún var eini geislinni í hinum tilbreytingarlausa lifi hans, og hugsanir hans snerust um hana. Pegar Gustav var farinn út úr stofunni, varð Schwarz bæði sorgbitinn og óánægjulegur á svipinn. Íðraði hann þess, sem hann var nýbúinn að lofa? Nei. En hann sökti sér niður i djúpar og óþægilagar hugsanir. Á meðan ráfaði

II.

Schwarz velti því lengi fyrir sér, við hvaða deild hann ætti að innrita sig. Loksins valdi hann læknadeildina.

Mánuður var liðinn. Það var hlýtt haustkvöld, — geislarsólariðar hurfu haegfara af turnum i Kiew. Í þakherberginu, þar sem þeir Schwarz og Jósep

CLAUSENSBRÆÐUR.

HEILDSALAR.

HÓTEL ÍSLAND.

SÍMAR 39 OG 563.

Skófatnaður, allskonar.
Pappírspokar, allar stærðir.
Umbúðapappir.
Vindlar, margar tegundir.
Reyktóbak.
Tauklemmur.
Axir.
Vasabækur.
Blyantar.
Rakvélar, fjöldi teg.
Myndarammar, 50 teg — fallegt úrval.
Klossar, allar stærðir.
Prentsverta.
Veggfóður, margar teg.
Laxönglar.
Skóburstar.
Ofnburstar.
Myndabækur, stórt úrval.
Spilapeningar
Lyngkústar.
Ostar, 2 tegundir.

Leirvara, allskonar.
Hárgreiður, margar teg.
Höfuðkambar, margar teg.
Flatningshnifar með vöfðu skafti
Hnifapör allskonar
Reykjarpipur, fleiri tegundir.
Speglar, ótal stærðir.
Húfur, mjög margar teg.
Úr, fjölskrúðugt úrval.
Úrkeðjur.
Peningabuddur, 30 tegundir.
Pennaskóft.
Borðgaflar.
Lampaglöss, 8", 10" og 14 til 20"
Póstkorta-albúm.
Ferðakoffort, fleiri teg.
Skrúbbur.
Skólatöskur.
Skjalamöppur.
Handklæðabretti.
Rykkústar.

CLAUSENSBRÆÐUR.

HÓTEL ÍSLAND.

HEILDSALAR.

SÍMAR 39 og 563.

Nú nýkomið

mikið af allskonar

Vefnaðarvöru,
Karlmannafötum
og ýmsu fleira í
Austurstræti 1.
Ásg. & Gunnlaugsson & Co.

Gustav, hnugginn og sorgbitinn, á stað, án þess að vita eiginlega hvert hann ætlaði. Þá heyrði hann alt i einu að baki sér, sungið fjörugt lag með bassarödd sem hann kannaðist vel við. Hann leit við. Það voru þeir Wassiliewicz og Augustinowiz.

»Hvert ert þú að fara, Gustav?« spurði sá fyrnefndi.

»Já, hvert?« Hann leit á úrið sitt. »Það er enn þá of snemt að fara til ekkjunnar. Eg fer fyrst upp í klúbbinn.«

»Farðu þá heldur heim til ekkjunnar.«

»Því þá það?«

»Þú átt ekkert erindi lengur í klúbbinn.«

»Hvað hefir komið fyrir?«

»Ógæfa.«

»Nú, segðu frá, maður!«

»Háskólaráðið hefir lokað knæp-

unni okkar. Einhver hefir ljóstrad því upp, að þar væru haldnar stúdentasamkomur.«

»Hvenær vildi þetta til?«

»Fyrir tveim timum.«

»Eg ætla undir eins að fara og rannsaka málid.«

»Eg ræð þér til að gera það ekki. Þú verður lokaður inni.«

»En hvers vegna i dauðanum gerðu þeir þetta ekki að kvöldi til? Þá hefðu þeir getað veitt okkur alla eins og fiska í net.«

»Nei, þeim lá meira á hjarta, að loka en að veiða okkur.«

»Hvert ætlið þið?«

»Við fórum til þess að aðvara hina. Kemurðu með okkur?«

»Eg get það ekki.«

»Hvert ætlarðu?«

»Til ekkjunnar.«

Prentsmiðjan Gutenberg.

Auglýsing

frá

innflutningsnefndinni.

Samkvæmt reglugjörð frá 11. júní þ. á. má engar vörur flytja hingað til lands frá útlöndum, nema til þess sé fengið leyfi innflutningsnefndar. Frá þessu eru þó undanskildar kornvörur, kol, sykur, steinolía og bensin er landsverzlunin annast að öllu innflutning á. Þar sem ákvæði reglugjörðarinnar nær til allra vara, sem komið hafa til landsins eftir að reglugjörðin var gefin út, eru þeir, sem fengið hafa vörur með skipunum Botniu, Borg og Alfa og öðrum skipum, er komið hafa til landsins eftir 2. þ. m. áminntir um að sækja um innflutningsleyfi fyrir þær vörur.

Reykjavík, 29. júní 1918.

Innflutningsnefndin.

C. Proppé, L. Kaaber,

Eggert Briem,
frá Viðey.

Telegrammadr.:

Strand.

Telefon nr.

598, 237, 507.

Emil Strand
skipamáliari (Skibsmægler).

Reykjavík.

Útvegar skip til fiskflutnings til Spánar og saltflutnings þaðan aftur og hingað. Einnig útvegar hann trjávið alls konar frá Noregi og Svíþjóð.

Auglýsing.

Það tilkynnist hér með öllum seljendum, að útflutningsnefndin hefir ákveðið að taka af hverri söluupphæð $\frac{1}{2}$ — hálf — $\frac{1}{4}$ til kostnaðar við ráðstafanir, störf og framkvæmdir nefndarinnar.

Komi það fyrir, að þetta gjald nægi eigi til sliks kostnaðar, áskilur nefndin sér rétt til að jafna niður á seljendur því er á kynni að vanta.

Reykjavík, 29. júní 1918.

Útflutningsnefndin.

Thor Jensen, formaður.

Pétur Jónsson.

O. Benjamínsson.

MORGUNBLAÐIÐ

Stofnandi: Vilh. Finsen.

Landsblað Lögrjetta.

Ritstjóri: Þorsteinn Gíslason.

8. árg., 251 tgl.

Þriðjudaginn 5. sept. 1922.

Ísafoldarprentsmiðja h.f.

Gamla Bló

Hamlet.

Sorgarleikur í 6 þáttum með einum forleik.

Aðalhlutverkið »Hamlet« leikur Asta Nielsen.

Meðal annara þektra leikara sem einnig leika í þessari mynd má nefna:

Anton de Verdier og Lilly Jacobsen.

Efni myndarinnar er tekið eftir hinu heimsfræga leikriti Shakespeare's, en þó með nokkrum breytingum í samræmi við hina eldgömlu Hamlet-þjóðsögu, sem professor Vining hefir samið.

Eins og næri má geta, þar sem efni og leikendur er það fullkomnasta, sem kostur er á, hefir mynd þessi allsstaðar vakið seikna athygli og aðdáun.

Sýning kl. 9.

Pöntunum veitt móttaka í síma 475.

NB. Hafið þér gerst áskrifandi að Bjarnargreifunum?

Einokun eða samkepni.

Þegar litið er til atburða þeirra, sem gerst hafa úti í heimi árin sem liðin eru frá ófriðarlokum, verður ennþá ljósara en áður hvílkt flónskuverk landsstjórnin hefir gert er hún rjeðst í að koma á steinolíueinokun hjá. Því einmitt í steinolíuversluninni er nú örðin alheimssamkepni, miklu harðari en með nokkra aðra vörutegund. — Hefir áður verið sagt frá hinni gífurlegu samkepni sem alstaðar er háð milli Standard Oil annars vegar og ensku samsteypunnar (Anglo-Persian, Royal Dutch og Shell) hins vegar. Í grein í Politiken 9. f. m. er allitarlega sagt frá því, hvernig samkepni þessari ei háttáð, og hafa menn gott af að bera saman verslunarástand Dana, hvað olíu snertir, við einokunarástandið sem íslendingum er ætlað að búa við í næstu þrjú ár. Fer hjer á eftir mestur hluti gréinarinnar.

„Standard Oil hefir verið mestu ráðandi á olíumarkaðinum, síðustu árin. D. D. P. A. hefir haft ágæta tilhögum á olíuverslun sinni, sett upp stóra geymira fyrir benzín, steinolíu og hráolíu, eigi aðeins í hafnarbæjunum, heldur einnig svo að segja í öllum dönskum bæjum til sveita. Ennfremur smærri olíugeymira hjá flestum kaupmönnum við sjó og til sveita, og kaupmenn hafa jafnvel gert samningum að kaupa ekki olíu annars-

H. I. S.

,Þór' kemur bráðum.

Hið ísl. steinolíuhlutafjelag.

Simar 214 og 737.

Leigulóðir Reykjavíkurhafnar.

Þeir sem vilja taka á leigulóðir undir vörugeymslu á nýju hafnaruppfyllingunni sendi umsóknir sinar á hafnarskrifstofuna fyrir 15. september. Uppdráttur af hafnarsvæðinu er til sýnis á hafnarskrifstofunni.

Hafnarstjórin i Reykjavík

Pór. Kristjánsson.

Handskorna neftóbakið

i Landstjörnunni er best.

Jarðarför móður og tengdamóður okkar, ekkjunnar Sigriðar Jónsdóttur, fer fram fímtudaginn 7. þ. m. frá heimili hennar, Brunnholti við Brekkustig, kl. 1. e. h.

Dætur og tengdasynir.

Það tilhynnist vinum og vandamönnum að móðir min, Helga Jónsdóttir, andaðist að heimili sínu, Amtmannsstig 5, 4. þ. m.

Gunnþórunn Halldórsdóttir.

Fókkum hlutteknингuna við fráfall og jarðarför Karitasar Andrjesdóttur.

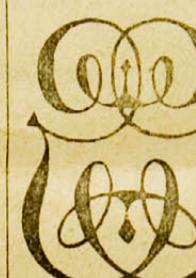
Aðstandendur.

staðar en hjá D. D. P. A. En ófriðurinn og árin sem síðan eru liðin hafa gert fjelagið miklu valt ara í sessi. Keppinautar hafa komið fram og náð viðskiftavinum smátt og smátt til sín, og þrykt verðinu niður jafnt og þjett, svo að það er nú svipað eins og á heimsmarkaðinum. Dansk-engelsk Benzin- og Petroleum Co (Shell) og Caucean Oil Co, og Brödrene Jansen hafa skift benzinversluninni á milli sín, L. C. Glad & Co. hafa náð fótfestu á olíumarkaðinum, Alfred Olsen með sólaroli, og nú er dansk fjalag, Det forenede Oliekompagni, sem var

stofnað fyrir nokkrum árum og nýtur stuðnings Anglo-Persian Oil Co í London, að búa sig undir aðalrustuna.

..... Við norðurhöfnina í Kaupmannahöfn eru stórir olíugeymirar í smíðum. Þar er geymir við geymir, heill bær, sem vekur furðu vegna þess hve stórhann er og sjerkennilegur, hve mikil þar er af olíu og hve dýrhann er. Allir olíugeymirnar þar, nema tveir 4000 tonna geymirar, sem Östasiatisk Co hefir þar undir hráolíu, eru bygðir eftir striðið og hafa kostað ógrynni fjár. — Fyrst bygði L. C. Glad 5000 smá-

Fyrirliggjandi:

Kerti, hvít, 2
staðir.

Handsápur.
Pvottasápur,
Línsterkja.
Ofnsverta.

Simar: 281, 481 og 681.

Tilboð óskast í keyrslu á steypusandi og möl. Upplýsingar á Bókhlöðustig 6, eða í Landsbankabyggingunni.

Pianokensla.

Undirrituð tekur ao sjer kenslu í pianoleik. Verð til viðtals kl. 2—4 í Aðalstræti 9 (skrifstofu Gunnars E. Kvaran) fímtudaginn 7. þ. m. og eftirlieidis. Simi 890.

Mathilde Arnalds.

Iesta „Masuttank“ og svo Shell two stóra geymira fyrir sólarolíu. Nýlega er byrjað að nota hina risavöxtu geymira. Det forenede Oliekompagni, sem taka 8000 og 4000 smálestir. Allir geta sjeð þennan olíubæ af Löngu límu, þar hefir D. D. P. A. vígi sitt innan girðinga fríhafnarinnar, einn hvítan geymir fyrir sólarolíu, two svarta fyrir hráolíu og cinkennilegan háan reykhlíf fyrir upphitunartöðina.

Á hafnartanganum er alt orðið fult af mannvirkjum og ekki meira rúm til. En hafnarstjórnin hefir sjeð hvað verða vill. Miklu norðar hefir nýtt land verið þurk-að upp, bryggjur bygðar og gerð til fenginhöfn. Höfnin hefir skotið út nýjum armi, sem umlykur baðstaðinn Helgoland, svo að hann er nú kominn inn í vík. Hingað koma engir nema olíumennir og verkafólk þeirra. „Det forenede Oliekompagni“ er að smíða 8 liggjandi benzingeymira á 500 smálestir hvern, og verður sú stöð eftirtektarvert mannvirkji. Shell-fjelagið hefir þegar bygt two upp-rjetta geymira og hefir rúm fyrir fleiri. Þarna er framtíðarheimili benzinsins, vatn á annan veginn og sandar á hinn, og hjer gerir það minstan skaða, þó illa teknist til og alt fari í bál.

Hvernig fer nú þegar olíuris-unum lendir saman? Enginn veit það og enginn þorir að spá neinu. Smærri fjelöginn ætla að draga sig til baka og láta aðalfjelögini, D. D. P. A. og D. F. O. (Det forenede Oliekompagni) berjast til þrautar. Hvort þeirra þolir lengri baráttu? Hvort hefir við meira fje að siðjast? Eflaust er það Standard Oil. Og það er líka það sem heldur viginu nú, en D. F. O. sem er sækjandinn, mun fá að reyna hvað það kostar að gera atlögu að ram-

Nýja Bló

Sterkasta aflið.

Sjónleikur í 5 þáttum, Leikinn af Nordisk Film Co. Settur í senu af Holger Madsen.

Hlutverkaskrá:

Betty Wiggins Lilly Bech
Billy Wiggins (maður hennar) Valdm. Lund
Thomas Ward Henrik Halberg
William White Peter Malberg
Evelyn White Gudrun Braun
Ralph Lewis Eyvind Kornbeck
Turner Hugo Braun.

Sýning kl. 8½.

Regnhlíf hefir tapast, skilist gegn fundarlaunum. A. v. á.

bygðu vígi. Ógrynni fjár hefir verið notað til þess að smíða geymira í Kaupmannahöfn og annarsstaðar í Danmörku. Í Fredericia er afarstórr stöð ásamt bryggju á steinsteypu. Í Álaborg, Svendborg og fleiri bæjum eru nýjar stöðvar í smíðum. Yfirleitt hafa stöðvar þessar verið smíðaðar fyrir tvöfalt verð á við það, sem þær mundu kosta í dag. Verður hægt að fá tekjuafgang til þess að skrifa af verði þessara olíugeymira? Enginn veit það. Danmörk er lítið land og hefir litla olíu-rotkun. Ennþá eru eimkatalarnir hætaðir með kolum, enn eru traktárnir sjaldgæfir við jarðyrkjuna, og enn eru reiðhjólin fleiri en Ford-vagnarnir. Þeir sem vit eiga að hafa á, hrísta höfuðið yfir öllum þeim óskópum sem bygð eru af olíugeymirum, sem er miklu meira en þörf landsins krefst, og sem bundið hefir miljónir á miljónum ofan af fje.

En við sjáum nú hvað setur. Það er spennandi þraut, sem nú er þreytt fyrir augunum á okkur. Ófriðurinn er byrjaður. Verð D. D. P. A. á sólarolíu til notkunar í Diesel-mótorum, sem árið 1920 var 670 kr. á smálest er nú nýlega komið niður í 85 krónur á smálest, til gleði fyrir alla diesevélæigendur, rafstöðvar knúðar með olíu og þá um leið notendur þess rafmagns sem þær framleiða. Ljósaolia lækkar sennilega einnig, benzin sömuleiðis og motorolian verður máske svo ódýr, að hún getur kepti við kolin.

Eða sættast keppinautarnir þegar frá líður, koma sjer saman um verð og skifta markaðinum á milli sín? Olíustríð hafa stundum sjest enda á þann hátt. En í þetta skifti lítur út fyrir, að ófriðurinn verði langvarandi og harður“.

I Vatnaskógi.

Skógræktarstjórin, hr. Kofoed Hansen, bað nokkrum mönnum með sje upp í Vatnaskógi síðastliðinn laugardag. Skógurinn hefir nú verið girtur og varinn í nokkur ár og síðan grisjaður. Árangurinn er sá fyrst og fremst, að skógarbotninn hefir nú gróið svo, að þar er grasvöxtur eins og í túni. Þá hafa og hríslur þær, sem eftir standa, þroskað og hekkað meira en áður. Einstóku trje eru farin að teygja toppana tölvert upp úr þeiri hæð, sem algengust er á skógartrjánum, og ber þetta vott um, að þroska er að færast í skóginum. Margar hríslur þar eru nú orðnar um 10 fet á hæð. — Stærð skógarsvæðisins er nálagt 580 vallar-dagslættum, og er hað trjánna misjöfn á ýmsum hlutum þess, en skógarbotninn alstaðar vaxinn þjettu og miklu grasi. Segir skógræktarstjórin að það sje aðalmarkmiðið, sem að sje stefnt með grisjunni, að skapa í skógunum beitiland. Parna í Vatnaskóginum álitur hann að nægileg sumarbeit væri nú fyrir 70—80 kyr og að arðvænlegt væri að koma þar upp kúaseli. Geta bundur í nágrennu haft samtök um það fyrirtæki, eða þá aðrir utanaðkomandi tekið landið á leigu og rekið fyrirtækið. Er sú hugmynd þess verð, að henni væri gaumur gefinn. Markaður er vís fyrir afurðirnar í Reykjavík. Má hugsa sjer að kýrnar, sem þarna veru hafðar í sumarseli, veru látnar bera snemma á sumri, og mætti þá framleiða þar mikið af mjólk, en að vetrinum veru þær ekki aldar til mjólkurframleiðslu, svo að þær yrðu þá ljettari í fóðri.

Vatnaskógor á vasalaust framtíð fyrir sjer. Hríslurnar þar eiga fyrir sjer að verða miklu hærri og stærri en þær nú eru. Og öll skilyrði eru til þess, að þarna komi upp með tímanum stórt kúabú á sumrum, sem sendi afurðir sínar daglega til Reykjavíkur.

Saga silungsins.

Landnáma segir, að hjer hafi verið fult af fiskum í hverri á og hverjum læk, og hafi mátt taka þá með höndunum. En hvernig hefir verið farið með silunginn eða laxinn? Það hafa allir drepið þessa fiska, hver sem betur hefir getað, og aldrei hugsað um að halda þeirra nytsemi alt fram undir síðstu aldamót. En þá var það að drengur einn. Helgi að nafni, í Hörgsdal, í grend við Mývatn, tók sig til og bygði dálítinn torfkofa handan við lakinn á móti bæ sínum, og veitti síðan ofurlitilli vatns lind inn í hann, en ljet lindina renna út úr honum aftur. Svo fór hann upp í Mývatnssveit og fjekk sjer silungs hrogn frjóvguð og bar þau í þriggja pela flósku heim í kofa sinn. Sínn. Þar hafði hann búið til dálítinn trje kassa, aflangan, tekið $\frac{1}{3}$ af göflunum og látíð fyrir þá aftur pjáttur plötur þjett stungnar, svo vatnið gæti runnið inn í annan gaflinn og út úr hinnum. Þá ljet hann 2 þumlunga þykt lag af smámöl á botn kassans, síðan dreifði hann hrognunum á kassabotninn og ljet lindina renna hægt þarna um nött

og dag. Altaf gætti hann að, ef eitt hrognis hvitnaði, þá var það dant, og síði hann það burt með ofurlitilli töng, sem hann bjó sjer til. Þannig liðu nú um 70 dagar. Þá fóru litlu hrognin að lifna og verða að ofurlitum silungum. Hrognin hafði hann tekið í nóvember, en þegar kom fram í maí, tók hann þetta smásíti og bar það í Kálfaborgar vatn. Þetta gerði hann í nokkur ár, klakti út 10—20 þúsundum á hverju hausti og setti silið sumt í vatnið en sumt í dálítla tjörn skamt frá þeim hans; heitir hún Brennitjörn og rennur hvorki úr henni nje í hana lækur. Í þessa tjörn bar hann silungs sili sín og fór að veiða úr henni eftir 5—10 ára bil og veiddi talsvert, og nú árlega mikið til heimilis brúkunar.

Pegar Mývetningar sáu, hvað þessi starfsmaður gerði til að viðhalsa silungnum og auka hann, fóru þeir, og það á nokkrum bæjum, að búa til klak kassa og koma þeim fyrir í smálindum hjá sjer, án þess að hafa nokkurn kofa yfir, en þeir gættu þess að frost kæmst ekki að klak kassanum. Nú eru orðin nokkuð mörg ár síðan að þeir höfðu þessa aðferð til að halda við silungi í Mývatni. Þeir skrifuðu Bjarna Sæmundssyni um þessa silungs ræktun, og ráðlagði hann þeim, að fá ungan man til að sigla til Noregs til að læra þar silungs- og laxa klak, og varð fyrir kjörinu Gíslu Árnason prófast sál. frá Skútustöðum. Fiskifjelag landsins veitti honum til fararinna 1500 krónur. Var hann í Noregi veturnum 1919, þegar hann kom heim sötti hann um fjárstyrk til alþingis, 6000 krónur, og fjekk afsvar frá þinginu og vildi búnaðarþingið ekki heldur sinna bón hans.

En í fyrra vor fór jeg suður á landbúnaðarsýninguna. Kom þá til míni Dýrlieff systir Gísla og sýndi mjer umsóknarskjál bróður síns, og sagði hún mjer, að hann fengi enga áheyrn þessu mikils varðandi nauðsynja mál og bað mig að reyna að koma málínun inn á búnaðarþingið, sem þá stóð yfir. Jeg sagði henni að senda skjalið ofan á þingið. Fór jeg síðan einn daginn, þegar jeg sá að umsóknin ætlaði enga áheyrn að fá hjá þinginu, til forseta Búnaðarfjelagsins og bað um leyfi til að tala nokkur orð á þinginu, þó jeg væri ekki fulltrúi, og sagði hann það velkomis. Skýrði jeg svo þetta nauðsynja mál og sýndi fram á nytsemi þess, og sagði þar frá hvað Mývetningar væru kommir langt á undan öðrum með að rækta silunginn hjá sjer, þar sem þeir væru nú farnir að róa á bátum á vatnið með einn öngul og draga líkt og úr sjónum, og fengi maðurinn þetta frá 40 til hundrað á dag. Í fyrra hafði verið óvanalegur afli þar í Mývatni á allflestum bæjum og til dæmis hefðu þeir á Geiteyjarströnd fengið á vognum í einum drætti 9 hundruð silunga. Var rú málid komið inn á dagskrána, og þegar farið að ræða það. Taldi búnaðarþingið það vera eitt það allra nauðsynlegasta mál, sem nú lægi fyrir þinginu og veitti Gísla 3000 krónur til að halda áfram með að rækta silunginn, með því nái samt að Fiskifjelagið legði til önnur 3000 kr., en það veitti 2000 og einstakir menn 1 þúsund með samtökum.

Svo nú er Gísli búinn að byggja steinhús í Garði við Mývatn og voru þar klakin út á næst liðnum vetri um 3 hundr. þúsund sili silungs og á 3 eða 4 bæjum við vatnið voru kassar með klaki i og lánaðist ágætlega vel.

Silungs aflinn við Mývatn hefir

aldrei verið jafn mikill sem nú síðastliðið vor. Má til dæmis nefna Reykjahlíð, þar sem alla tíð hefir verið lítið um nema lagneta afla, þar fengu þeir fengu þeir í fyrra drætti 150 af mjög stórum silungi. Drógu þeir kvöld eftir kvöld þetta 8, 10, 12 hundr. og eitt kvöldið fengu þeir í drætti 22 hundruð af vænum silungi. Pegar jeg fór að heiman 6. júlí frá Grænavatni, var sagt að þeir væru búinir að veiða á þessu vori um 8 þúsund silunga.

Af þessum 3 hundr. þús. silum sem ræktað voru í Garði, voru seld um eða yfir 60. þúsund sili út í önnur vötn, og kostaði 7 kr. þúsundið.

Og nú er Gísli á Laxamýri að byggja þar klakhús bæði fyrir silung og lax, 18 álnir á lengd og 10 álnir á breidd. Þegar á það er lítið, að 25 silungsvötn eru í Suður-Pingeyjarsýslu, þá veitir ekki að hafa einn færann man til að framleiða nóg klak i þau, fyrst ein 4—5 árin. En þetta nauðsynjamál þjóðarinnar má alls ekki dragast lengi, því hjer ræðir um litinn kostnað, en þekkingu og áhuga á framkvæmd

Smásöluverð

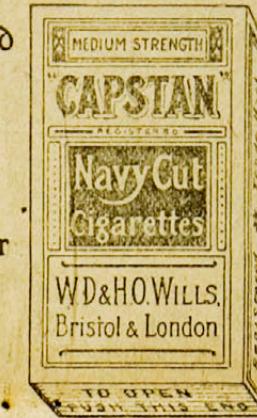
75 aurar

pakkinn 10 stykkja

Ágæt tegund

NAVY CUT

sigaretter

W. D. & H. O. WILLS,
BRISTOL & LONDON.

I. S. I.

K. R. I.

Knattspyrnumót Reykjavíkur

Fram og K. R keppa í kvöld kl. 6½

Aðgöngumiðar kosta í krónu.

Góð og ódýr skemtun.

Dansskóla

opnar undirrituð fyrir börn og fullorðna. Kendir verða: allir vanalegir og nýtisku dansar, sjerstakir barnadansar, plastik og solo-dansar.

Kenslan fyrir börn byrjar 15. sept.

Allar nánari upplýsingar í Kirkjustræti 4, 1. hæð.

Viðtalstími dagl. frá kl. 1—2.

Asta Norðmann.

Á norðurlandi eru margar ár, sem eru mjög góðar til að koma laxi í; að vísu er lax í þeim mórgum, dálítill, en mætti auka hann mikið, ef hægt væri, sem jeg efast alls ekki um að vekja þjóðaráhuga á þessu málum.

Það eru mórg vötn í norðurlandi, sem liggja innan sveitanna og svo fór hjer á suður- og vesturlandi, sem jeg hefi litla þekkingu á. Borgarfjarðarsýsla mun vera einna ríkust bæði af vötnum og ám til að klekja í, bæði silungi og laxi og þar er hin gullfallegra Hvítá. Þar sem lax nætti vera svo mikill að undrun sætti, því hreina vatnið, sem í hana rennur, teymir laxinn upp eftir henni.

Hjer í Ánessýslu og Rangárvallasýslu eru mjög fá og lítil vötn innan sveita, en aftur eru hjer ár, sem mætti reyna að koma lax í að minni hyggju. Því viðast hvar, þar sem árnar renna fossalaust til sjávar getur lax þrifist.

Einnig atti að vera auðvelt að auka silunginn í ánum með klaki. Vildi einhver reyna það, eru leiðbeiningar mínar honum velkomnar.

Reykjavík 2. sept.

Pórður Flóventsson
frá Svartárkoti.

J. J. Lambertsen
kaupmaður.

Eins og Morgunblaðið hefir áður frá sagt, andaðist J. J. Lambertsen kaupmaður hjer í bænum 26. f. m. og fer jarðarför hans fram í dag og hefst á heimili hans kl. 12.

Hann var fæddur 24. ágúst 1875, sonur C. Lambertsens kaupmanns á Ísafirði, sem lengi var verslunarstjóri fyrir Á. Ásgeirsson, en móðir hans var Katrín Kristín dóttir Jakobs Thorarensen kaupmanns á Reyðarfirði, sem kunnur var á sinni tíð fyrir höfðingskap og dagnað. — J. J. Lambertsen nam verslunarfreði í Suður-Jótlalandi, sem þá var þýskt, enda var faðir hans þaðan ættaður. Var hann við verslun þar nokkur ár, en fluttist hingað árið 1904 og byrjaði hjer verslun, er hann rak um hrið, en var svo ólánssamur að ganga í ábyrgðir, er ollu því, að hann neyddist til að hætta versluninni. Árið eftir komu sína hingað kvæntist hann frænku sinni, Jenny Lambertsen, er lifir hann ásamt 8 börnum þeirra, sem öll eru í bernsku. Má nærrí geta, hve hörmulegt fráfall Lambertsens er fyrir ekku hans og barnahópinn.

Eftir að Lambertsen hætti við verslun sína, rjeðist hann til Thomsens verslunar hjer í bænum og var þar þangað til sú verslun var lögð niður. Var hann settur hjer þýskur konsúll í fjarveru D. Thomsen. Eftir það rjeðist hann til Garðars Gíslasonar stórkauptmanns og var hjá honum um hrið, en byrjaði svo dálítla heildverslun hjer í bænum. Var ætlað þróngt í búi hjá honum, enda þurfti hann mikils með fyrir svo stóra fjoðskyldu.

Lambertsen var valmenni, afskiftalaus um annara hagi, orðvar með afbrigðum og svo orðheldinn, að óhætt mun að segja, að leitun muni, vera á slíkum manni. Hjer er því fallinn frá sannkallaður heiðursmaður, sem ekki vildi vamm sitt vita í neinum. Við fráfall hans hefir kaupmannastjórt Reykjavíkur mist sómamann og sama má segja um bæjarfjelagið. Munu allir, sem manninn þektu, ljúka upp einum munni um það, að þetta, sem hjer er sagt, sje sannmæli.

P.

Óeirðirnar í Indlandi.

Samkvæmt opinberum skýrslum hafa 3.815 manns verið dæmdir í fangelsisvist fyrir óeirðir í Indlandi, í sambandi við upphötin, sem þar urðu síðastliðinn vetur. Þó eru í þessari tölu ekki taldir með fangelsisdómum er spumist hafa út af Moplah-uppreisinni á Malabar-ströndinni.

Ritstjóri:
PALL STEINGRIMSSON.
Sími 1600.

VÍSIR

Afgreiðsla:
AÐALSTRÆTI 9 B.
Sími 400.

15. ár.

Laugardaginn 29. ágúst 1925.

100. tbl.

Kvennærfatnaður, Drengjanærfatnaður, Karlmannanærfatnaður, Ullarsjöl (leng) Karlmannaskófatnaður frá nr. 38 til 45, púra leður í sóla, bindisóla, hækappa og yfirborði aðeins kr. 29.35 parið. Kvenskór sömu tegundar á 18.50. — Skófatnaður þessi endist þrefalt á við hvern pappaskófatnað er til landsins flyst. Abyrgð tekin á að púra leður sé i hverju pari. — Kaupið því leður — ekki pappa. —

Munið eptir Karlmannna-alfatnaðinum sem kominn er aptur. Verð frá kr. 65.00 til 135.00 pr. fót. — Krystal-vörurnar ganga greiðlega út.

DANSKUR IDNAÐUR.

Peningasparnaður

Nýkomið dökkblátt kamgarn.

er það að kaupa íslenska dúka og sérstaklega er það nú því Taubútar fást fyrir mjög lágt verð i dag og næstu daga, meðan endast.

Afgr. Álafoss.

Komið og verslið í

Hafnarstræti 17.

GAMLA BIÓ

Slóðin i eyðimörkinni.

Afarspennandi sjónleikur í 6 þáttum.

Aðalhlutverkin leika:
Jane Novak og
Roy Steward.

Hjartans þakklæti votta eg öllum þeim, er syndu mér vináttuþel á 75 ára afmæli minu.

Ingunn Einarsdóttir.
Bjarmalandi.

Kurt Haeser

leikur á flygil í Nýja Bió á þriðjudagskvöldið.

Aðgongumiðar búa Þýskalandi og í Ísafold.

Það er oft vandi að velja sápu til þess að þvo með veikt hörund, einkum barna. En ef þér notið Hreins Lanolinsápu sem er búin til úr bestu efnum, þá getið þér verið viss um að hörundið helst mjúkt. Fæst alsstaðar.

Veggfóður

nýkomið.

Verð frá 40 aurum ensk rúlla.

Hvitur maskínupappír.
Hessian. Málningar vörur.

Málarinn.

Bankastræti 7. Sími 1498.

Ódýrt.

Strausykur 0,40 1/2 kg.
Haframjöl 0,35 1/2 kg.
Kartöflur 0,20 1/2 kg.
(pokinn á 15 kr.)

Versl. Venus.
Sími 1714.

Nýkomið frá

Charles Larmin & Co.
Bordeaux, France.

Sardínur,
Sveskjur,

Grænar baunir,
Belgbaunir.
Purée de Tomate.

Sími 8 (3 línum).

H. Benediktsson & Co.

Vélstjóraskólinn.

Kensla byrjar 1. okt. kl. 10 fyrir hádegi. Peir, sem óska inntöku, verða að senda neðanskráð vottorð till skólastjóra fyrir 1. september.

Eiginhandar umsókn, stíluð til stjórnarráðsins.

Læknisvottorð. Skírnarvottorð. Siðferðisvottorð, ásamt vottorði um að innsekjandi hafi að minstakosti verið 2 ár og 7 mánuði við járnsmiði.

M. E. Jessen,
skólastjóri.

Veggfóður

fjölbreytt úrval — lágt verð.

Myndabúðin Laugav. 1.

Sími 555.

NÝJA BIÓ

Tengdamamma.

Framúrskarandi hlægilegur gamanleikur, þar sem aðalhlutverk leikur hinn alþekti ágæti skopleikari

Harold Lloyd

og margir fleiri ágætir leikarar. Tengdamamma er af öllum álitin langbesta mynd sem „Lloyd“ hefur leikið og kannast þó allir við, að hann hefur getað látið fólk brosa.

Það er óhætt að slá því föstu, að hér hefur aldrei verið sýnd jafn sprehnghlægileg mynd sem þessi. Það munu flestir hljóta að viðurkenna, sem sjá hana.

2 trésmiðir

geta fengið atvinnu hjá

Hf. Hamar.

Kjólaskraut

i miklu órvali í Austurstræti 12.

Kr. Kragh.

NATHAN & OLSEN

Visis-kaffið gerir alla glaða.

Höfum ávalt fyrirliggjandi:

Umbúðapappír í rúllum 20-40 og 57 cm.

Pappírspoka, allar stærðir.

Seglgarn.

Eitt herbergi

með sérinngangi óskast strax.

A. v. á.

Símskeyti

—o—
Khöfn, 28. ágúst. FB.

Skuldaskifti Bretta og Frakka.

Símað er frá London, að stjórnin hafi gefið Churchill umboð til þess að leggja fram uppástungu um $12\frac{1}{2}$ milj. sterlingspunda árlega afborgun af skuldum Frakka í 62 ár. Caillaux leggur uppástunga fyrir stjórn Frakklands.

Bresk-franska orðsendingin og Pjóðverjar.

Símað er frá Berlin, að bresk-franska orðsendingin hafi fengið góðar undirtektir þar. Meðal undirstöðuatriða er, að Þýskaland gangi í Alþjóðabandalagið. Einn fremur er stungið upp á því, að aðiljar ræði málid framvegis munnum lega.

Nídingsverk.

Símað er frá Brüssel, að belgisk-ur trúboði í Congo hafi brent inni 50 negra í hefndar skyni fyrir það, að þeir sýndu honum mótprófa í starfi hans.

Jón Þorbergsson og ruslakistan.

—o—

Það vissi eg fyrir löngu, að ekki eru allar greinar minar áhrifalausar, og ný sönnun fyrir því er grein Jóns Þorbergssonar í Vísi 13. þ. m. Hann hefir bersýnilega fengið uppsölu og niðurgang af grein minni: Landsins mikla ruslakista. Þetta er ekki að undra, því flest af því, sem ekki fer þjóðlygginnar alfaraveg hlýtur að hneyksla marga, ekki síst montrassa, fáfróða og atkvæðasnapa. Eg held, að J. P. hefði gott af að lesa „ruslakistuna“ aftur og einnig grein mína um vöxt bæjanna, þó honum kunni að þykja það hrossalækning. Annars er það ekki á hans færi að fræða mig neitt um íslenska alþýðu.

E.S. Lyra, 15. ágúst.

Guðm. Hannesson.

Póstafgreiðsla.

—o—

Nú hafa sum póstskipin tekið upp þann sið að fara héðan kl. 12 á miðnætti. Er þetta mikil breyting frá eldri venju, þegar flest skip fóru um miðaftan, en eg hefi hvergi séð auglýst, hvenær láta má bréf í bréfkassa pósthússins í síðasta lagi, svo að víst sé, að þeim verði komið með skipi því, sem á að fara samdægurs.

Þetta væri þó „útlátalitið“ og er alveg nauðsynlegt. Eg skal ekkiert um það segja, hvort rétt sé að krefjast þess af póstmönnum, að þeir sé viðlátnir að tæma kassann á pósthúsini á síðustu stundu, t.d. stundarfjórðung eða tíu mínútum áður en skip fer, en það hygg eg þó stundum gert. Að vísu eru það undantekningar, að bréf sé latin í póst svo seint, en það eru þó þær undantekningar, sem vafalaust eiga sér stað í hvert einasta sinni, sem póstskip fer héðan og hlýtur svo jafnan að vera.

En hvað sem beinni skyldu værra manna líður, að koma bréfunum á skip fram á síðustu stund, þá er hitt víst, að mönnum er alveg nauðsynlegt að vita, hve lengi þeir mega setja bréfin í kassann, svo að þau komist, eða hvort þeir eiga sjálfrir að fara með þau í skipið.

Eg þurfti að koma bréfum á „Ísland“ í gaerkveldi þegar það fór norður. Kom eg að pósthúsini með síðustu bréfin kl. 11, sá þá ljós í pósthúsini og heyrði umgang. Taldi því örught að setja bréfin í kassann. En þá heyri eg kallað fyrir innan: „Manni, manni, pósturinn er farinn um borð.“ Komu svo fjórar hendur, sem réttu mér bréfin til baka, samkvæmt beiðni minni.

Það var nú góðra gjalda vert, að þarna voru í þetta sinn staddir menn við kassann til þess að vara menn við, en svo mun varla vera að staðaldri, enda óliklegt, að sú varðmenska heila klukkustund eða lengur þyki auðveldari eða hagkvæmari, heldur en að mennirnir taki bréfin hæfilegri stund fyrir brottför skipsins og komi þeim á skip.

Eg geri því ráð fyrir, að þetta hafi verið hending, og að einhverjir hafi orðið óheppnari en eg, og ekki hitt fyrir sér varðmennina, en bréfin þá orðið eftir í kassanum.

Eg hefi bent á þetta einungis í því skyni að komið verði í veg

100 krónu miðar.

Dregið verður 1. september

TOBLERONE fæst alstaðar, einnig aðrar tegundir af TOBLER.

fyrir mistök og óþægindi, en eigi til þess að áfellast neinn. Vænti eg þess, að viðurkent verði, að eg fari með rétt mál og orð míni verði tekin til greina.

27. ágúst.

„Manni“.

Óðinn

—o—

(1.-6. blað 1925) er nýlega kominn út (í einu hefti). Er heftið mjög fjölbreytt að efni og hefst á langri grein um dr. phil. Valtýr Guðmundsson, professor, eftir P. G. — Greinin er einkar hlýlega rituð og sanngjarnlega og dr. Valtýr láttinn njóta sannmælis. — Svo sem kunnuer var um eitt skeið miklu um dr. V. G. talað og ritað hér á landi, og ekki alt sem góðgjarnlegast, svo sem einatt vill verða um þá menn, sem framsæknir eru og láta mikið til sín taka. — Því er ekki að leyna, að dr. V. G. var árum saman af miklu fjölda manna illa þokkaður hér á landi, sem stjórnmalamaður, og oft grimmilega svívirtur í blöðum andstæðinga sinna. En vinir hans báru jafnan hið mesta traust til hans og töldu hann óhvíkulun og einlægan vin lands og þjóðar. — Dr. Valtýr er nú tekinn að reskjast (fæddur 11. mars 1860) og opinberum afskiftum hans af Íslands-málum er lokið fyrir mörgum árum.

Í þessu hefti Óðins eru tvö kvæði merkileg. Hið fyrra er „Viljhálmur Shakespeare“ eftir Matthías Jochumsson, orkt á 300 ára dánarafmæli hins mikla Bretaskálds 1916. Var síra Matthías þá rúmlega átræður, og mundi víða mega leita að sílu kvæði eftir jafn háaldrað skáld. Hitt kvæðið er um Björn heitinn Jónsson, ritstjóra og ráðherra, eftir Guðmund Friðjónsson, mikið kvæði og snjalt, svo sem best gerist hjá þeim orðslynga höfundi.

Mikill fjöldi mynda, einkum mannamynda, er í þessu hefti Óðins, og skulu þær talðar hér: Dr. Valtýr Guðmundsson, Georg Brändes, professor, Harald Höffding, professor, Egilsstaðahjónin (Jón

Bergsson og Margrét Pétursdóttir), Egilsstaðir á Völlum, Holger Drachmann, skáld, P. E. Lange-Müller, tónskáld, Július Halldórsson, læknir, Ólafur Briem, alþm., Noregsför íslenskra glímumanna (hópmynd af glímumönnunum), Henrik Ibsen, skáld, Søren Kierkegaard, heimspekingur, Gunnar R. Björnsson, riststjóri (í Vesturheimi), Páll Briem, amtmáður, Björn Jónsson, hreppstjóri á Veðramóti, August Strindberg og Gustaf af Geijerstam, sánsk skáld, Kristján Þorláksson og Valgerður Jónsdóttir í Múla í Ísafjarðarsýslu, Þorsteinn Guðbrandsson, bóndi í Kaldrananesi og Svanborg Guðbrandsdóttir kona hans, Adam Poulsen, leikhússtjóri, Magnús Blöndahl, framkvæmdastjóri, og stöðin í Haga, síra Friðrik Hallgrímsson og frú hans, Lárus Páls-son, læknir, og kona hans Guðrún Þórðardóttir, Pétur M. Bjarnason, kaupmaður, Sigurður Kristófer Pétursson, rithófundur, Jón Guðmundsson, fyrv. hreppstjóri á Sauðárkróki, Davíð Snæbjarnarson á Skeiði í Selárdal, Björn Jónsson, ritstjóri og ráðherra, Jón fyrv. alþm. Jónsson frá Sleðrjót Sigmundur Jónsson og Guðrún Sigfusdóttir í Gunnhildargerði.

Flestar eru myndirnar ágætlega prentaðar og mörgum þeirra fylgja greinastúfar eða æviminningar. — Enn er þess að geta, að í heftinu er mikið af kveðskap ýmiskonar o. fl., svo sem venja er í Óðni, og verður þess ekki getið sérstaklega. Óðinn er að mörgu leyti gott rit og einstakt í sinni röð hér á landi, enn sem komið er. Hann verðskuldar að vera keyptur og lesinn sem viðast.

Mest úrval af

herra hálsbindum
og
slautum.

Haraldur Árnason

Sumarið er að enda.

Hafið þér náð fullri heilsu og fjöri? — ef ekki, þá látið ekki dragast að nota

Fersól.

Það eykur krafta og fjör um leið og það læknar algengu líkamskvilla.

Laugavegs Apótek,

Bæjarfréttir

Messur á morgun.

Í dómkirkjunni kl. 11 árdegis, síra N. Steingrímur Þorláksson.

Í fríkirkjunni kl. 2 e. h., síra Arni Sigurðsson. Kl. 5 síra Haraldur Níelsson.

Í Landakotskirkju hámessa kl. 9 f. h. Enginn síðegisguðþjónusta.

Sjómannastofan.

Guðþjónusta kl. 6 á morgun. — Allir velkomnir.

Veðrið í morgun.

Hiti í Reykjavík 9 st., Vestmeyum 9, Ísafirði 9, Akureyri 9, Seyðisfirði 10, (ekkert skeitti frá Grindavík), Stykkishólm 9, Grímsstöðum 4, Raufarhöfn 7, Hólmum í Hornafirði 12, Þórshöfn í Færeyum 10, (ekkert skeitti frá Angangsalik), Khöfn 15, Utsire 13, Tynemouth 14, Leirvík 12, Jan Mayen 6 st. (Mestur hiti í Rvík síðan kl. 8 í gærmorgun 12 st., minstur 9. Úrkoma 0.4 mm.). — Djúp loftvægislags fyrir austan land. — Veðurspá: Norðleg átt á Austurlandi, hægari. Vestleg átt Suðurlandi. Breytileg vindstaða annars staðar.

Hannes Þorsteinsson,

þjóðskjalavörður, verður 65 ára á morgun.

Hljómléikarnir,

sem þýski pianosnillingurinn Kurt Haeser heldur í Nýja Bíó á þriðjudaginn, munu vera síðustu pianohljómléikarnir í ár. Síðast þegar hann lék hér, þótti mönnum mikil til koma. Kunnáttumenn á þá hluti hafa látið svo um mælt, að hr. Haeser muni að ýmsu leyti vera einn hinn besti pianoleikari, sem hér hefir látið til sín heyra.

Trúlofun

sína opinberuðu í fyrradag ungfrú Guðbjörg Frimannsdóttir og Valdemar Einarsson, bakari.

O. Ellingsen,

kaupmaður, á fímtugsafmæli á morgun.

Magnús Egilsson,

steinsmiður, Suðurpól nr. 33, er 66 ára í dag.

Henriette Strindberg

helt fyrstu söngskemtun sína í Nýja Bíó í gækveldi og var ágætlega tekið af áheyrendum.

BYKOTON kopfupappír.

Stærð: 6×9 cm. 6½×11 cm. 9×12 cm. Innih: 20 blöð, 15 blöð 10 blöð. Verð: 0.85, 0.85, 0.75.

Sportvöruhús Reykjavíkur.

(Einar Björnsson)

Verður nánara minst á söng hennar í næsta blaði.

Þorlákur Runólfsson,
Vesturgötu 44, á sjötugsafmæli í dag.

Priggja manna

var saknað hér í gærmorgun, sem farið höfðu til fuglaveiða í fyrradag og ætlað frá Sandskeiði að sæluhúsinu á Mosfellsheiði. — Hafði þeim farist seit og vilst. Bernh. Petersen fór að leita þeirra í bifreið í gærmorgun og hitti þá á Mosfellsheiði og flutti þá hingað. En þá voru margir skátar lagðir af stað til að leita þeirra og var hraðboði sendur til þess að snúa þeim út.

Höfuðdagur
er í dag. Búast nú margir við þurki upp úr þessu.

Ingimundur Sveinsson

fór á e.s. Íslandi síðast norður og ætlað að efna til hljóMLEIKA Á Siglufirði og víðar.

Gamla Bíó

sýnir nýja mynd í kveld: Slóðin í eyðimörkinni. Það er sjónleikur í sex þáttum, ágætlega leikinn og tilkomumikill.

Nýja Bíó

sýnir gamanleik ágætan, sem heitir Tengdamamma. — Harold Lloyd leikur aðalhlutverkið.

Af veiðum

kom Ari í gækveldi með rúm 70 fót og Skallagrímur í morgun með rúm 100 fót.

Gengi erl. myntar.

Reykjavík í dag.
Sterlingspund kr. 25.00
100 kr. danskur — 126.58
100 — sœnskar — 138.29
100 — norskar — 101.58
Dollar — 5.16½

Aheit á Strandarkirkju,
afhent Vísí: 25 kr. frá konu, 5 kr. frá sjómanni, 5 kr. frá F. S., 5 kr. frá G. Z.

Barokoin

Pvottapottar,
emailleraðir og svartir.

Sóthurðir.

Gufurammar.

Rör.

Ristar.

Hringir.

Steinn.

Leir.

Emailleraðir og svartir.

Johs. Hansens Enke

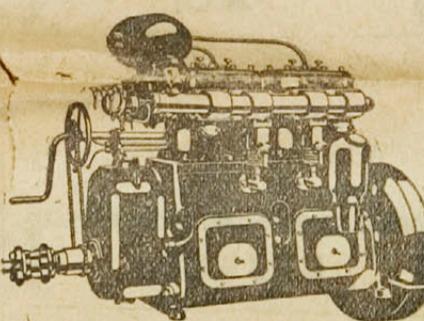
Sími 1550.

KELVIN

AND

KELVIN-SLEEVE

MARINE ENGINES

Ellistyrktarsjóður Reykjavíkur.

Umsóknun um styrk úr Ellistyrktarsjóði Reykjavíkur skal skilað hingað á skrifstofuna fyrir lok september mánaðar.

Eyðublöð undir umsóknir fast hjá fátækrafullrúnum, prestunum og hér á skrifstofunni.

Borgarstjórinna í Rvk., 29. ág. 1925.

K. Zimsen.

Á morgun

verður farið til Pingvalla kl. 9 árdegis og heim aftur að kveldi. Sætið að eins á 8 kr. báðar leiðir í kassabifreið. — Enn fremur skal þess getið, að hinir þægilegu, litlu fólksbilar eru ávalt til leigu í lengri eða skemri ferðalög gegn lægsta gjaldi.

Fljót að ákveða ykkur!

Bifreiðastöð Sæbergs.

Sími 784.

K. F. U. M.

Á morgun:

Almenn samkoma kl. 8½ siðdegis.

Síra Steingrímur Þorláksson frá Selkirk talar.

Allir velkomnir.

Visis-kaffið gerir alla gláða.

Trolle & Rothe hf. Rvík.

Elsta vátryggingarskrifstofa landsins.

Stofnuð 1910.

Annast vátryggingar gegn Sjó og brunatjóni með bestu fáanlegu kjörum hjá ábyggilegum fyrsta flokks vátryggingarfélögum.

Margar miljónir króna greiddar innlendum vátryggiendum í skaðabætur.

Látið því að eins okkur annast allar yðar vátryggingar, þá er yður áreiðanlega borgið.

Til Pingvalla

á morgun sunnudag kl. 9
árdegis. Sæti kr. 4.00 í
bestu kassabifreiðum, sem
til eru. Petta er síðasta
tækifærð á þessu sumri.
Notið nú tækifærð, því
veðrið verður gott.

Lækjartorgi 2.

Símar: 1216 og 805.

Zophonias.

Prjónagarn

þýmsir litir, selst nú fyrir
kr. 6,50 1/2 kg.

Egill Jacobsen.

Vinnuveitingarnir

komnir aftur.

Vöruhúsið.

FÆÐI

Byrja að selja fæði 1. sept. —
Sömuleiðis herbergi til feigra
okt. — Kristjana Einarsson, Einarsdóttir,
Miðstræti 8 B. (396)

HÚSNÆÐI

2 herbergi og eldhús óskast 1.
okt. A. v. á. (421)

Skrifstofumaður óskar eftir 1—
2 herbergjum. Fyrirframborgun.
A. v. á. (436)

2 lítil eða 1 stórt herbergi ásamt
aðgangi að eldhúsi óskast fyrir
2 fullorðnar konur, helst í húsi
með miðstöðvarhitun, húsgögn
fylgi ef hægt er. Borgun fyrir
fram ef óskað er. Hringið í síma
1248. (391)

2 herbergi óskast til leigu frá
1. okt. n. k. Einar G. Pórðarson,
kennari, Lokastig 26. (423)

KAUPSKAPUR

Lítið snotturt íbúðarhús óskast
kepty, verður að vera vandað og
á skemtilegum stað og laust til
íbúðar 1. okt. Tilboð merkt: „16“,
sendist afgr. Vísir fyrir 3. sept.
(419)

Morgunkjólar og herrafatnaður
er saumaður á Óðinsgötu 24, niðri.
(432)

Eg vil kaupa 4 lítil hús. Pétur
Jakobsson, Pingholtsstræti 5. Sími
1492. (430)

Nýkomið: Hlíðarföt á karl-
menn, mjög góð og ódýr, kjóla-
tav o. m. fl., alt með góðu verði.
Verl. Klöpp, Laugaveg 18. (427)

Góð, ung, snemmbær kýr til
sölu. Uppl. í síma 650. (426)

Brúkaðar gaspípur óskast til
kaups. A. v. á. (424)

Rykfrakkar, margar tegundir,
nýkomnir; eins og áður bestir og
ódýrastir hjá H. Andersen & Són,
Aðalstræti 16. (420)

Notaður ofn, stór og ágætur, til
sölu. Grundarstíg 8, niðri. (427)

Notuð eldavél, lítil, til sölu
— ódýr. A. v. á. (434)

Fremur lítill legubekkur (dívan)
óskast til kaups. Uppl. í síma 400.
(402)

VINNA
Unglingsstúlka óskast mánaðar-
tíma. Kristín Kristjánsdóttir,
Hverfisgötu 18. (431)

Góð stúlka óskast í vist, um
lengri eða skemmti tíma. Uppl.
Freyjugötu 3. (425)

Dreng vantar á rakara-
stofuna í Lækjargötu 2, nú þegar.
(407)

Abyggileg stúlka óskast lengri
eða skemmti tíma. A. v. á. (428)

Stúlka óskast nú þegar mánaðar-
tíma í Stýrimannaskólan. (403)

Stúlka óskast til innanhúsverka;
þarf að skilja dönsku. Uppl. hjá
frú Malmberg, Norðurstíg 7. (412)

Stúlka, yön húsverkum, óskast
hálfan eða allan daginn. A. v. á.
(397)

Um 22. ágúst tapaðist grár hest-
ur, dökkrur á fax og tagl, vakur,
viljugur, nýjárnaður, ómerktur.
Óli Ásmundsson, Nönnugötu 16.
Sími 1121. (435)

Gulbröndóttur ketlingur hefir
tapast. Skilist á Laufásveg 2. (429)

Sólgleraugu hafa glatast fyr-
ir nokkrum vikum. Skilist á afgr.
Vísir gegn fundarlaunum. (433)

KENSLA

Leiðbeini við reikningsnám og
kenni byrjendum harmoniumspil.
Heima eftir kl. 5 síð. Sími 1155.
Elías Bjarnason, Pórgötu 10. (422)

FÉLAGSPRENTSMIDJAN.

GRÍMUMAÐURINN.

um, sem nokkur harðstjóri hefir beitt við
hrausta þjóð. Jafnskjótt sem fregnin um svik-
ræði Alba berst til borgarbúa, grípa Óraníum-
menn til vopna, og með þeim tvær þúsundir
æfðra hermannna. Heróp þeirra verður sigur-
sælt:

„Niðurlönd! Vilhjálmur af Óraníu! og
frelsið!“, kveður við hvertvæna um borgina
þvera og endilanga.

Arásarliðið ræðst á kastalann! Sikisbakk-
arnir eru stráðir bükum fallinna kappa. Hvað
eftir annað ræður liðið til uppgöngu um skarð
það, sem komið er í viggirðingu kastalans.
Eftir stutta stund verður fallbyssum ekki
við komið á virkisgörðunum, og er þá grjót
borið á uppreisnarmenn. Fimm hundruð vall-
ónskra bogmanna eru nú í liði uppreisnarmen-
nanna, þauvanir og beinskeytir, og nokkur-
ir skotmenn, sem standa Spánverjum á sporði
um skotfimi. Þeir greiða götu atgeirsmanna
og lagvopnsmanna, sem nú hefja ákafa sókn,
vongóðir um sigur.

Setulið hertogans við Brügge-hlið hefir
gefist upp, og Óraníumenn hafa náð Waal-
hliðum í sínar hendur. Serbellóni yfirforingi
er mjög aðþrengdur við Brae-hlið, og í

Meeste Toren í kastalanum æðir Alba aftur
og fram eins og ljón í búri.

„Kemur Bracamonte fyrir myrkrið?“, kall-
ar hann upp yfir sig, ofsareiður. Hann er
forviða yfir því, að liðið skuli ekki vera kom-
ið frá Dendermonde.

„Pessir ræflar hafa þó ekki náð öllum hlið-
unum!“

Tvívegis hefir hann skipað til útrásar! Tví-
vegis hafa hermann hans fallið hver um annan
þveran dauðir niður í síkið! Skarðið í vág-
girðinguna hefir víkkað. Óraníumenn þokast
fet fyrir fet upp eftir varnargarðinum. Peim
hefir tekist að gera brú yfir síkið úr lag-
vopnum og atgeirum, og renna nú yfir það
hundruðum saman.

„Hamingjan góða! Hvaðan kemur þeim
petta fjölmenni?“

De Avila herforingi hefir særst hættulega;
þrír yngri foringar hafa fallið. Óraníumenn
skjóta í sífellu úr litlum fallbyssum á vág-
girðinguna, þar sem skörð eru komin í hana.
Alba sjálfur gengur hvertvæna um fylkingar.
Föt hans eru mjög rifin og brjósthlífar og
lærhlífar trosnaðar undan örvm; hann hefir
fengið sár á hendi og blæðir ákaflega.
Hann er torkennilegur fyrir sóti og óhrein-
indum. Hann er afskraemdur af ótta og reiði

og hinn ógurlegasti; — ekki óttast hann þó
um sjálfan sig, — slíkt er harla fjarri hon-
um, — en hann óttast ósigur, óttast að litil-
læta sig, óttast hinar þungu skaðabótakröf-
ur, sem hinn svívirðilegi skrill muni krefj-
ast.

Hann gerir ýmist að svívirða hermann síná-
eða ógna þeim, grípur af þeim boga eða
byssu, skipar, stjórnar, eggjar til atlögu
og sér vonir sínar bregðast hverja af annari.

Gnýr og gauragangur úr borginni sjálfrí-
heyrist varla í hinum hræðilega hávaða í kast-
alanum og umhverfis hann. Vleeshuis á
Schelde-bökum stendur í björtu báli. Pekjan
brotnar skyndilega með gný miklum, en
jörðin hristist og skelfur alt umhverfis. —
Í Meeste Toren brotnar hver einasta rúða og
öll herbergisgölf og garðurinn úti fyrir eru
þakin glerbrotum.

„Við eignum engar fallbyssukúlur, yðar há-
göfgi,“ segir foringi stórskotaliðsins. „Hvað
eignum við til bragðs að taka?“

„Hvað?“, segir Alba hertogi reiðulega.
„Fleygja ykkur út í síkið, eða láta skotmenn-
ina skjóta á ykkur, því að vissulega verði þið
höggnir niður innan klukkustundar!“

Inni í borginni er sem allir árar leiki laus-
um hala! Par er barist í hverju stræti, —

SEYTJÁNDI júní síðastl. sann-færði menn um, að sað dag-ur hefir ekki náð þeiri festu sem ókveðinn þjóðhátiðardagur, eins og sumir menn hafa ætlast til, og reynt að gera töluvert til að svo mætti verða. Má fullyrða að vel sé, að svo er ekki orðið, því nógum lengi eru menn búinir að tönnlast á nafni Jóns Sig-urðssonar hvern 17. júní, og misbjóða með því virðingunni fyrir minningu hans, þótt ekki hafi það verið tilgangurinn hjá þeim, sem þessu hafa valdið. Sjálfsagt var að halda sem há-tíðlegastan 100 ára fæðingardag forsetans, og tókst það vonum framar. 17. júní 1911 átti auð-vitað að vera hátiðlegasti dagur ársins, en svo átti ekki að draga úr áhrifum minningarhelginnar með því að gera tilraun til end-
sláningar ár eftir ár. Hefir minningu J. Sig. verið gerður mesti bjarnargreiði með því þrá-stagli. 17. júní á ekki að halda hátiðlegan í minningu um fæðingu J. Sig. fyr en árið 2011, en þá á hann auðvitað að vera mjög hátiðlegur haldinn, og um margt betur en var 1911.

Pað mátti vera vitanlegt í upphafi, að ómögulegt mundi reynast til frambúðar að hafa 17. júní reglulegan þjóðhátiðardag. Fæðingardagur einstaks manns, hversu mikill og góður sem hann er, getur aldrei náð þeirri festu og virðingu í hugnum fólksins, sem nauðsynlegt er, svo um verulegan þjóðhátiðardag sé að ræða.

Einn kemur öðrnム meiri, og þótt Jón Sigurðsson hafi verið mikilmenni og unnið mjög þarf og virðingarvert starf fyrir þjóð sína, þá getur komið annar honum meiri, og væri því órétt-læti gagnvart háðum, að halda sem þjóðhátiðardag fæðingardag þess, er styttra hefði náð.

Pjóðhátiðardagar eiga að vera annars eðlis og af öðrum uppruna. Sú minning, sem bak við

bá vakir, á að hafa þau ítök í
huga alþjóðar, að hún geti
ekki fyrnst né úrelzt á fáum
árum

19. júní getur aldrei orðið þjóðhátiðardagur fremur en sá seytjándi. Hann verður sennilega áfram fjársöfnunardagur kvenna og munu þær hafa nóg áhugamál að berjast fyrir þótt landsspítalinn komist upp. Einnig má vænta þess, að þær sleppi ekki hendinni af spítalanum, eftir að hann er kominn upp og tekinn til starfa, því segja má að óþreld verkefni sé fyrir hendi um að hlúa að spítalanum og efla hann á allan hátt.

2 ágúst er nú svo að segja
kominn úr sögunni sem almenn-
ur þjóðhátiðardagur. Hann er
nú aðeins frídagur verslunar-
manna og er vel tí bess fallinn.
~~Etti~~ hann að ver ~~bað~~ fram-
vegis, en ekki meira.

Hinn almenni þjóðhátiðardagur ætti að verða gamli þingsetningardagurinn eða *símtudagurinn i 11 viku sumars*.

Hefir Björn Þóðarson hæztaréttarritari, fyrstur manna, lagt til að gera þann dag að almennum þjóðhátiðardegi, í merkilegri grein er hann ritaði í Eimreiðina 1923. Önnur betri úrlausn er ekki fengin enn um heppilegan þjóðhátiðardag, og þegar á alt er litið má telja þenna dag sjálfkjörinn, og ætti hann sem fyrst að verða að almennum og löghelguðum þjóðhátiðardegi.

Við Rauðavatn.

Langt er síðan tilraun var gerð til að koma upp skógræðslustöð við Rauðavatn. Landspilda var vandlega girt og sáð þar tölverðu af nokkrum trjátegundum. Var um eitt skeið unnið bar að ýmsum gróðurtil-

raunum, en annaðhvort hafa
þær ekki borið æskilegan árang-
ur eða úthaldið þefir ekki verið
eins og skyldi.

Nú er «Gróðrarstöðin» við Rauðavatn ekki orðin nema svipur hjá fyrri sjón, og er þar illa farin margra ára vinna og mikið sé. Þær trjáplöntut sem enn eru við líði eru kirkingslegar og óhirtar, því að engu hefis þar verið hlúð í mörg ár. Nú er girðingin umhverfis landið orðin svo úr sér gengin að sauðfé og stórxípir fara þar hindrunarlaust inn, og má geta næri hvernig sá ágangur munin fara með ungan og proskalitinn triágróður.

Er það leið; Meg sjón að líta
yfir þessa svonefndu gróðrarstöð
við Rauðavatn og ber vott um
alt of mikinn sýðaskap og út-
heildsleysi, æðt vært skuli að
henni hlúð. Sú reynsla sem
fengin var um skilyrði fyrir trjá-
räkt á þessum stað, var ekki
svo löng að á henni væri byggj-
andi ákvörðun um að hætta þar
við allar gróðurtilraunir. Máttu
jafnvel fremur gera ráð fyrir
viðunandi árangri hefði verið
haldið áfram eins og til van-
stofnað.

Eins og gróðrarstöðin er nú orðin, er hún alþjóð til skammrar og öllum til leiðinda sem fram hjá fara og vita um þá sögu sem hún á að baki.

Án mikils kostnaðar mætti
umbæta girðinguna svo hún
verði gripheld og hefja svo að
nýju gróðurtilraunir eins og gert
var þar áður. Alger friðun fyrir
öllum ágangi er auðvitað fyrsta
skilyrðið, en samt ekki nóg til
gróðurauka ef ekki er meira að-
gert. Harðgerðar trjátegundir
geta áreiðanlega þrifist þarna.
Auðvitað þurfa þær aðgæzlum
umönnun ef heim á að fara
eðlilega fram.

— Ef falleg og vel hirt gróðr-
arstöð væri komin þarna við
Rauðavatn, mundi hún veita á-

EDINBORGAR
flutnings-útsalan
heldur

ÁFRAM

KOMIÐ TÍMANLEGA Á MORGUN,
PÁ LOSNIÐ PÉR VIÐ MESTU PRENGSLIN.

nægju mōrgum vegfaranda og verða sjálfkjörinn ákvörðunarstaður fyrir útsækna Reykvik-
inga.

Norsk hús i Englandi.

Það hefir vakið allmikla athygli í Englandi í sambandi við húsnæðismálið, að norskt byggingsfélag hefir haldið sýningu í Cardiff á því hvernig hægt er að koma upp í býðarhúsi á eimum degi. Viðurinn var fluttur frá Noregi og allur tilsnidinn í verksmiðju félagsins þar. Í hverju húsi eru 5 herbergi og baðklefi auk allra venjulegra þæginda. Húsin eru úr timbri eingöngu og kaupverð þeirra var þá 450 £, en félagið gerði ráð fyrir, að það mundi geta selt þau uppkomin síðar fyrir 350 £ eða um 9 þús. kr. í vorum peningum með núverandi gengi. — Ef félagini lizt vel á, að það muni geta selt hús þessi í Englandi, ætlar það að setja á fót verksmiðju í Cardiff, þar sem smiðað sé eitt hús á hverjum degi.

Borgin.

Sjávarföll. Siðdegisháflæður kl. 6,10. Árdegisháflæður kl. 6,30 í fyrramálið.

Næturleknis í nött er Ólafur Gunnarsson, Laugaveg 16. Simi 272.

Næturyörður í Laugavegs Apóteki.

Botnvörþungarnir, sem komu inn núa um helgina voru allir með mjög litinn aðla. — Gulltoppur kom með 19 túnnum, Ari með 34 og Jón forseti með 20.

Andarnefju hafði Jón forseti fengið í síðustu veiðiför og kom inn með hana í gær.

Tíðarfarið. Í morgun var 21. stíhi á Seyðisfirði, 18 á Hölsfjöllum, 17 á Akureyri, 12 á Ísafirði og 11 í Reykjavík, en 12 stíhi í Kaupmannahöfn.

Vegna sérstakra tafa kemur blaðið út síðar í dag en venja er til.

Stefán skáld frá Hvítadal fór með Suðurlandinu í morgun til Borgarness, en þaðan fer hann landveg heim.

Esja kom í nött úr hringferð, með margt farþega.

Svanur fór í gær til Skógarness og Breiðafjarðarhafnanna og er þetta síðasta ferð hans vestur að þessu sinni, Suðurland fer næstu 3 ferðirnar yfir sumarmánuðin, en svo tekur Svanur aftar við í haust að sildveiðum loknum.

Dagblað.

Ritstjórn:	Arni Óla.
Afgreiðsla	G. Kr. Guðmundsson.
og skrifstofa	Lækjartorg 2.
	Sími 744.
Ritstjórn til viðtals	kl. 1—3 síðd.
Prentsmiðjan Gutenberg	hf.
Auglýsingaverð:	Kr. 1.50 pr. cm.
Blaðverð:	10 aura eint.
Áskriftargjald	kr. 1,50 á mánuði.

Margt bæjarmanna fór upp að Varmá í gær á idnsýninguna að Brúarlandi. Var mjög gott veður í allan gærðag og notaði fólkid sér það til að komast bæði þangað og annað út úr bænum.

Suðurland fór til Borgarness í morgun með fjölda farþega.

Jardarför frá Ingibjargar Sigurðardóttur fer fram á morgun að Kálfatjörn.

Sigurður Birkis söngvari er nýkominn austan frá Eyrarbakka og Stokkseyri. Söng hann á báðum stöðunum og hafði ágæta aðsókn og óskifta aðdáun áheyrandanna.

Árni Riis kaupmaður fór til Skógarness í gær með m.s. Svan.

Ísland fer héðan kl. 12 í nött vestur um land til Akureyrar.

Kapplekurinn milli Vals og Vikings á laugardaginn var mjög fjörugur. Lauk konum svo, að Vikingur vann með 4 : 3. — Í gær keptu Fram og K. R., og vann hið fyr nefnda með 2 : 1. — Leikurinn fór

Argus Suisse et International de la Presse S. A.

23, Rue du Rhône - GENÈVE

Adr. téligr.: Coupures-Genève - Téléphone Stand 40-05

Bureau international de coupures de journaux.

Traductions de et en toutes langues.

Correspondants à Amsterdam, Berlin, Bruxelles, Buenos-Aires, Budapest, Christiania, Copenhague, Lisbonne, Londres, Madrid, Milan, New-York, Paris, Rio-de-Janeiro, Rome, Stockholm, Tokio, Vienne.

Extrait du Journal :

DAGENS NYHEDER COPENHAGUE

Adresse :

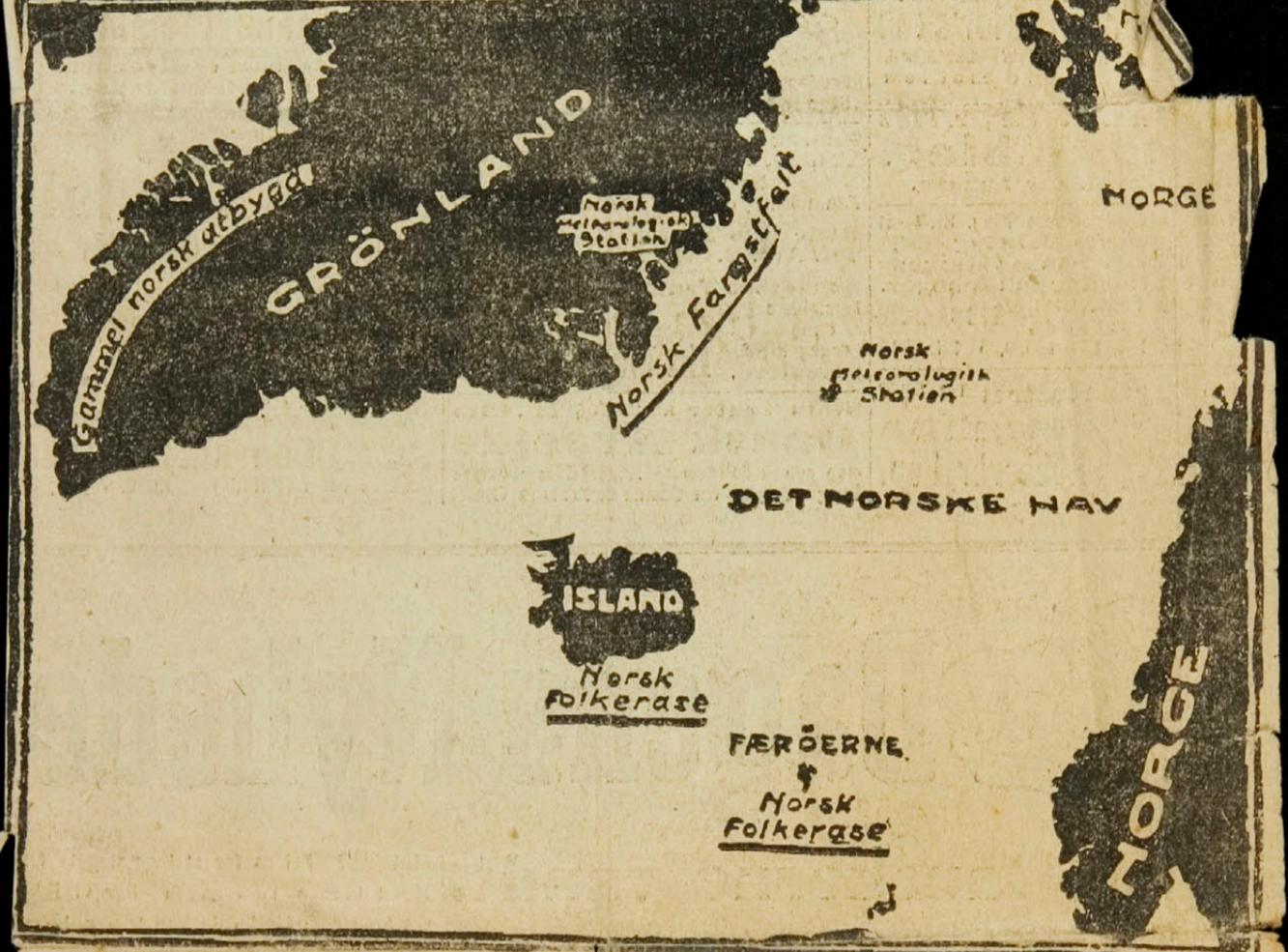
Date :

1 JAN. 1924

Udsnit af en ny-norsk Globus

Største 70

Redaktør Thommesen rules the waves.

„Tidens Tegn“ offentliger ovenstaende Kort, som vel nok skal betragtes som et nordisk Udsnit af en ny-norsk Globus. Kortet taler iovrigt for sig selv.

I Anledning af de danske Grønlandsdelegeredes Ankomst til Oslo (f. Christiania) i Mandags, havde „Tidens Tegn“, denne den opfindsomste af alle Aviser, smykket sin Forside med et Landkort, som vi ovenfor gengiver betydeligt formindsket.

Det fremstiller det Rige „Norreuien“, og vidner om en levende geografisk Indbildungskraft, som kan gøre en øvn, prosaisk Danskere underlig misundelig. Men studerer man Skilderiet nærmere, vil det også vække andre og blidere Følelser. Ganske vist synes det ved første Øjekast udelukkende beregnet paa at tage Pippen fra de danske Delegerede — ud fra den for vor Frændefolk naturlige Opfattelse, at alt Pip maa være norsk — men naar man gaar det efter i Enkelthederne, opdager man, at i Virkeligheden er det en Rebus, hvis Pointe er en i vores Øjne uafviselig Fredsføler.

Paaafaldende er det saaledes, at Ordet Norsk paa det hele Atlas kun forekommer fem Steder, hvilket viser en hos den stolte Hvalfangernation usædvanlig Sagmodighed. Endvidere er den kære Gloeje kun paa eet af disse fem Steder trykt virkelig „med fedt“ — og det ikke i landfast Forbindelse hverken med Grønland, Island eller Færøerne, men bare i Samenhængen: *Det norske Hav.*

Vi vover heraf at slutte, at vores norrøne Venner ikke længere staar saa klippefast paa deres oprindelige Krav om at faa de ovennævnte større og mindre Fastlande udleveret, blot det bliver dem tilladt at lægge Navn til de omgivende Vandmasser. Og vi kan ikke se rettere, end at her er et Forhandlingsgrundlag, man ikke uden videre kan afgive. Dog maa vores Politikere forstaa, at de selvfølgelig ikke *mir nichts, dir nichts* skal afaa hele Nordatlanten over til Redaktør Thommesen. Han bør til Erstatning overdrage Danmark til kyrtas.

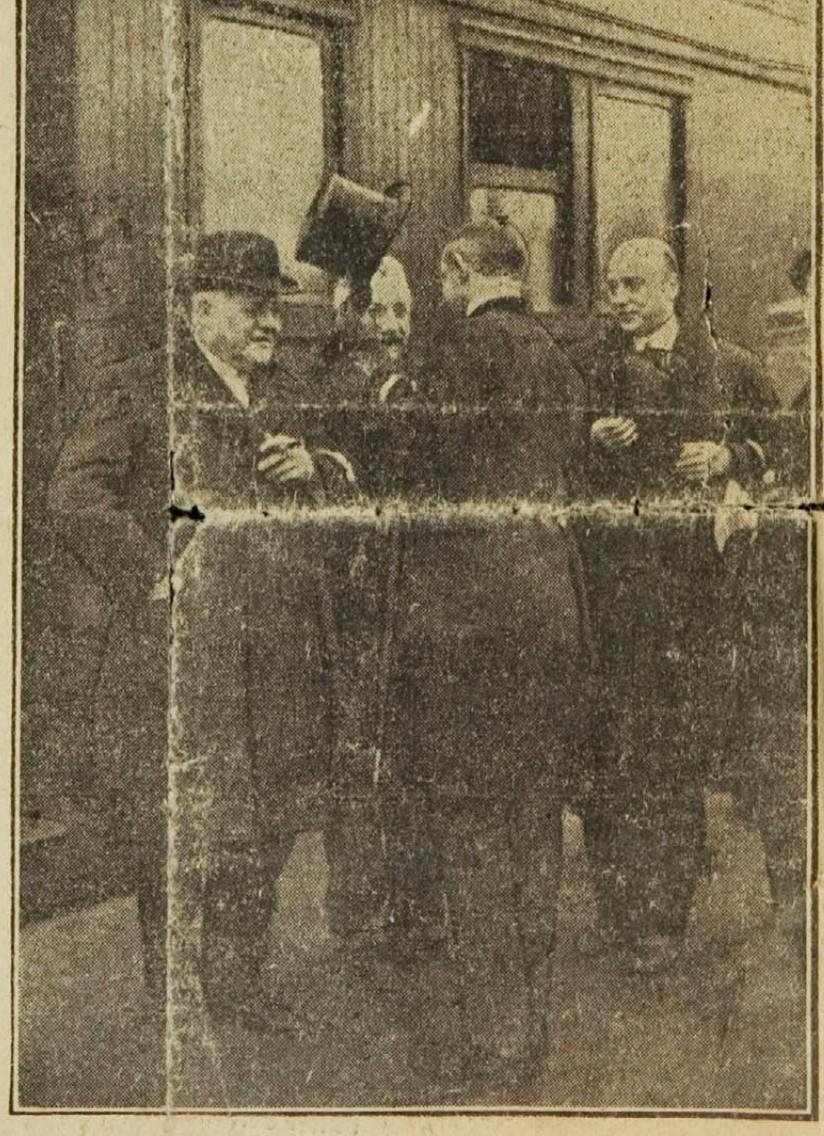
Fald et Stykke af den biscayiske Bugt, fra dansk Side aldrig vil hindre ham

Vi ved, at for Ir. Thommesen vil dette være et tung Offer at bringe; men

personligt i ogsaa fremtidigt at gaa

Vandet, naar og hvor det passer ham.

Skolaren.

Udenrigsråd Es march byder paa Christiania Hovedbanegård den danske Grønlands-Delegation med J. C. Christensen i Spidsen velkommen til Norge. Ved Siden af J. C. Christensen ses jhv. Trafikminister Hassing og Borgarskjalasafn Reykjavíkur.

Morganbladet

Útgef.. H.f. Árvakur, Reykjavík
Framkvæstj.: Sigfús Jónasson

Ritstjórar:
Jón Kjartansson,
Hafnarfjörður

Anglaisinger: Arni Ólafsson

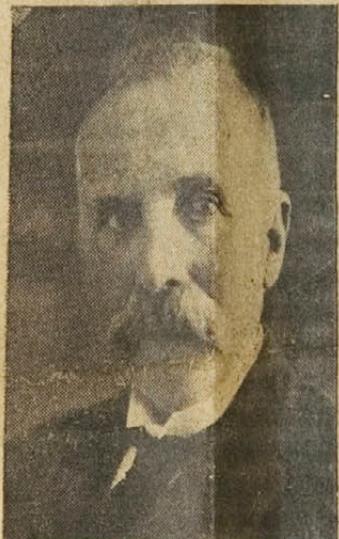
Auglysingar: Arni Ola.
Ritstjörn, auglysingar og Ásgreiðin
Austurstræti 8. — Sími 1600

Bærinn okka

Uidanfarnir dagar hafa verið dásamlegir — sólskin og bliðviðri. Bæjarbúar hafa reynt að nota fristundirnar til þess að njóta sólskinsins og veðurblíðunnar. En hvernig hefir móttakan verið, þegar komið er út fyrir húsdýrnar? Það er skemst frá að segja, að alt hefir morað í ryki, svo að augu og vit hafa fylst af þessum óþverra. Ekki hefir þó stormurinn verið til þess að þyrla upp rykinu, því altaf var blæjalogn. En stormsins þurfti ekki með; bílarnir komu í hans stað. Enda þótt svo sje ástatt að jafnaði í þessum bæ, að ekki sje hægt að fá bíl leigðan hvað sem í húfi er, er þó samfeldur bílastraumur mestan hluta sólarhrings. Mikill meiri hluti þessara bíla eru luxus-bílar og í þeim fólk, sem ekkert hefir fyrir stafni og er að leika sjer og eyða tímanum. En bílarnir gera gersamlega ólift í bænum, þegar sólskin og bliðviðri er, vegna ryksins, sem þeir þyrla upp.

Sjálfsgagt mætti mikilvægt bæta úr.

Ólafur Ólafsson i Lindarbae

Bjarni Einarsson skipasmiður

Olafur Ólafsson fyrrum hrepp-
stjóri í Ásahreppi ljest á
heimili sínu Lindarbæ í Vettleifs-
holtshverfi í Holtum hinn 15. apríl
s.l., á 86. aldursári, fæddur 5. júlí
1857.

Hann bjó búi sínu í Lindarbæ
um nærfelt hálfraðr aldar skeið.
Var hann allan þann aldur talinn
meðal merkstu bænda á Suður-
landi og meira eða minna riðinn
við flest sameiginleg hjerðasmál
Rangáringa og Ármesinga.

Ólafur var einn beirra manna, er utan fórut á 8. tugi 19. aldar til þess að stunda búnaðarnám á Norðurlöndum. Naut hann að því nokkurs fulltingis Jóns forseta Sigurðssonar. Santíða honum ytra við búnaðarnám vóru meðal annarra: Halldór Jónsson að Rauðamýri, Björn Bjarnarson í Grafarholti og Jósef Björnsson fyrrum skólastjóri á Hólum, — alt þjóðkumur menn og langlífir.

Ólafur kom heim aftur til landsins árið 1880. Rjeðst hann þegar í þjónustu Búnaðarfjelags Suðurlands og vann í þarfir þess að staðaldri um 10 ára skeið. Leiðbeindi hann um ýmis konar jarðabætur. Hann veitti þá forstöðu fyrirhlöðslu við Safamýri. — Á þessum árum var hann vetrarlangt utan að námi í Búnaðarháskólanum danska.

Ha m Þerkjulaupar 1883.
bjó þar með Oddnýju systur sinni,
en ríktið rekktum.

egi, Eggerthssonar, er var býskur
að ætt (sbr. Vikingslækjarætt I.
bls. 405). — Ólafur Ólafsson á
Lundum, fadír Ólaísi Lindarbæ,
átti Ragnhildi Ólafsdóttur. Hann
jest ungar. Giftist Ragnhildur
ekkja hans síðar Ásgeiri dbrm.
Finnbogasyni frá Lambastöðum og
luttist hann þá að Lundum. Þar
bolst Ólafur yngri upp ásamt syst-
kinum sínum með móður sinni og
tjúpföður. — Ragnhildur hús-
freyja, módir Ólafs í Lindarbæ,
var Ólafsdóttir bónda frá Bakka-
koti í Andakil, er drukknædi þá
er dóttir hans var árgömul, 1834,
Sigurðssonar bónda í Hlöðvítini
orður Jörundar hreppstjóra ins-
íka að Hliði á Álfanesi (d. 1846),
Ólafssonar frá Varmaleik, Jör-
undarhrepp. Þeir eru næstir
Andakil og öðrum sveitum Borg-
arfjardar sunnar.

Bjarni Einarsson skipasmiður á Akureyri andaðist 17. þ. m. að heimili sínu þar, Strandgötu 17. Ættaður var hann sunnan úr Borgarfirði, fæddur í Geirshlíð í Flókadal 20. júní 1862. Voru foreldrar hans Einar Jónsson, bóndi lengst á Kletti, og kona hans Þórdís Jónsdóttir, bóna í Vík í Hjelðinsfirði nyrðra Jónssonar. Faðir Einars á Kletti var Jón Kristjánsson, hreppstjóri á Kjalvararstöðum. Meðal systkina Einars var Guðrún, kona Steingríms á Kóparreykjum Grímssonar. Var þeirra sonur sr. Jón í Gaulverjabæ, faðir Steingríms rafveitustjóra í Reykjavík. Móðir Einars á Kletti var Kristín Einarsdóttir bóna í Kalmanstungu Pórólfssonar, en systkin Kristínar voru Ingibjörg, móðir Hjálms, alþm. í Norðtungu, Pjeturssonar og þeirra mörgu barna, Ljótunn, kona Guðna bóna á Sleggjulæk Jónssonar, Bjarni, skipasmiður í Straunfirði, eftir Þjóðlema prests á Hvannavréi í

lestir að stærð, og reyndist það vel. Þótti smíði þessa skips mikill viðburður í sögu skipasmíðanna, þar sem líka skipið var stærra en áður hafði tilkast. Var Bjarni útgerðarstjóri skipsins, og rak hann upp frá því útgerð og margháttar smíði samfleytt um 50 ár. Smíðaði alls 7 skip af nýju og annaðist viðgerðir á skipum. Meðal skipanna, sem hann smíðaði, voru „Flink“, „Anna“ og „Áki“, öll fyrir Höepfnverslun á Akureyri. Skipaskoðunarmaður var hann, frá því er lögskipuð skipaskoðun hófst, til 1937. Hafskipabryggjur smíðaði hann 9 alls og kom upp tveimur skipakvíum. Eina af fyrstu hafskipabryggjum á Íslandi smíðaði hann á Akureyri. — Auk skipasmíða þessara, bryggjugerða og skipakvíja smíðaði hann 16 hús, af ýmsum stærðum, 3 kirkjur og 2 brýr. — Póstferðir rak hann á sjó fyrir Norðurlandi með lands-síðsstyrk árin 1913—1928.

Bjarni átti mikinn þátt í fjelagsstarfsemi á Akureyri, í Íðnaðarmannafjelaginu og Útgerðarmannafjelaginu. Var hann heiðursfjelagi beggja þessara fjalaga. Sat hann lengi í stjórn Íðnaðarmfjel., og um hríð var hann gjaldkeri í stjórn Fiskideildar Norðlendingafjórðungs.

zðar að staðaldri alla sólskins-daga. Heyrst hefir, að bærinn eigi marga góða vatnsbíla, en þeir sjást ótrúlega sjaldan, hvað sem því veldur. Þessu þarf að kippa í lag.

Rjett er að minnast aðeins á umgang borgaranna á almannafæri og á skemtistöðum. Fyrir skömmu var Austurvöllur hreins aður og lagfærður. Reitirnir með fram gangstígunum og vellinum voru tilbúnir að taka á móti skrautblómum, sem prýtt hafa þenna stað undanfarið. En hvað fengu reitirnar lengi að vera í friði. Sennilega hefir ekki liðið svo ein einasta nött, að ekki væri gengið út á reitina og þeir troðnir niður. Og nú eru þeir allir úttröðnir. Að vísu eru blóm in ekki komin í reitina ennþá. En myndu þau fá að vera í friði fyrir þessum skemdavörgum?

Löggreglan? Er hún nógu vel á verði? Getur það verið, að hún verði aldrei vör við þá skemdarvarga, sem virðast fara herferð um bæinn, til þess að eyðileggja alt, sem á að prýða hann og fegra? Ótrúlegt er það. En hitt er víst, að nöfn þessa fólks sjást aldrei í dálkum blaðanna.

Almenningur, fólkid sjálft, sem þenna bæ byggir, verður að la bæinn fyrir skemdar-
grann. Í hvert skifti sem h. þeirra, á það að gera enna lyðvart. Hún á svo erknað þeirrtaka skrá yfir lágðungar og öðrum höfnin og unar.

m til

ist til Vesturheims. Árið 1890 kvantist Ólafur Margrjetu Þórðardóttur alþm. í Hala Guðmundssonar, mestu mætiskonu. Lifir hún sem því veldur. Pessu þarf að kippa í lag.

Á fyrstu búskapar-árum sínum hjelt Ólafur uppi barna- og ungingafræðslu í Lindarbæ. Hafa þeir, er nutu tilsgagnar hans, látið svo um mælt, að eigi hafi þeir haft betra kennara, enda var hann gæddur einstakri lipurð til þess að laða að sjer börn og unglings.

Hreppstjóri var hann um 26 ár. Hann stofnaði Búnaðarfjelag Holtamanna og var formaður þess um 45 ár. Hann var einn af stofnöndum Slátturfjelags Suðurlands og kjörinn endurskoðandi þess i upphafi og síðan allt til æviloka. Tvö síðustu veturna gegndi bóvaramaður störfum hans, Guðmundur Árnason í Múla.

Ólafur bjó farsælu búi í Lindarbæ alt fram undir átrætt, að synir ihans, Ólafur hreppstjóri og Þórður, tóku við búsförráðum.

Ólafur var Borgfirðingur að att, fæddur og upp alinn að Lundum í Stafholtstungum. Var

hann af inni alkunnu Lunda-ætt, sem lengi hefir verið einhver in atorkumesta og fjölmennasta bændaætt í Borgarfirði. Hafa þeir langfeðgar búið þar oldum saman, bændur góðir, sumir nafn-kunnir hagleiksmenn og lögrjettumenn. Ættin er að nokkuru rakin í Mbl. 5. júlí 1937 og Ísafold 21. sept. s. á. En síðan hafir dr. Páll Eggert Ólason rakið karlegg attarinnar til Björns sýslum. í Bæ á Rauðasandi, er druknaði 1554. Hannessonar hirðstjóra, Eggerts- ar lögmanns í Víkinni í Nor-

bændaættir og lögrjettumanna, er rekja mætti langt fram, ef staður væri til.

Ólafur í Lindarbæ var hraustur að heilsu lengstum ævi sinnar og vel eru eftir aldri fram á síðustu ár.

Hann hlaut snemma traust þeirra manna, er kynni höfðu af honum. Olli því háttsemi hans og vitsmunir. Hann var vel skapi farinn, hóglátur í viðmóti, gætin og athugull, hleypidómalus, grandvar og greiðasamur, traustur og hollráður, jafnlyndur og sammagjarn. Gamansamur og hnyttinn í örði, er því var að skipta. Var því að vonum vinsæll og mikils metinn.

Synir þeirra hjóna eru þeir: Ásgeir heildsali í Reykjavík, Ólafur og Þórður, bændur í Lindarbæ, Ragnar lögfræðingur í Reykjavík. Tvær dætur dóu á barnsaldi. Enn fremur áttu þau hjónin tvær uppeldisdaður, Jónínu Þórðardóttur, sem gift er í Vestmannaeyjum og Sesselju Sigmundsdóttur, gifta í Þykkvabæ.

Útför Ólafs fór vegsamlega fram að Odda-kirkju á Rangárvöllum 1. þ. m. B. Sv.

Hjónaefni. Nýlega hafa opinberað trúlofun sína ungfrú Ólöf Björnsdóttir úr Skagafirði og Magnús Magnússon, bílstjóri frá Vestmannaeyjum og ungfrú María E. Björgvinsdóttir og Sigurbjörn Árnason, löggregluþjónn frá Vestmannaeyjum.

Sjálfstæðiskvennafjelagið Hvöt heldur hlutaveltu á morgun í Sýningarskálanum. Tekið er á móti munum í Thvorvaldsensstræti 2.

first). a Hvalljárðarströnd, id mesta afarmenni, og Sigvaldi, gullsmiður, aði Sigvalda Kalda-lóns, Eggerts söngvara og þeirra systkina.

Pau Kristín, Árni, Magnús og Sigvaldi voru af seinna hjóla-bandí Einars í Kalmanstungu og því hálfssystkin hinna. Var móðir þeirra Kristínar Helga Snæbjarnardóttir prests í Grímstungum Halldórssonar, biskups á Hólum, Brynjólfssonar.

Bjarni Einarsson sór sig í att sína. Hann var frábær atorku- og fjörmaður. Fjell honum aldrei verk úr hendi, og kunni hann því heldur illa, ef ekki var unnið af áhuga og kostgæfni. Þeir frændur eru athafnamenn, stórbrotningar í lund og margir hagleiksmenn miklir og listfengir. Svo var um Bjarna. Hann var fæddur verkfræðingur. Var hann svo verkvis að fádænum sætti. Hann sá altaf einhverja leið, þegar öðrum virtist öll sund lokað. Orðið „ómöglug“ fyrirfanst ekki í hans orðabók.

Bjarni kom til Akureyrar til að læra smiðar hjá Snorra Jónssyni, og lagði hann meðal annars stund á skipasmíði, því að Snorri var fjölhafur smiður og áhuginn eftir því.

Stundaði Bjarni síðan skipasmíðar og húsagerð á Siglufirði um skeið, en dvaldist lengstum á Akureyri, frá því er hann kom norður til náms. Margt lagði hann á gjörva hönd. Veturinn 1886—1887 smiðaði hann skip af nýrri gerð, sem hann fann upp sjálfur.

Það var „Æskan“, og hlaut það betta nafn, af því að ungir menn stóðu að því. Það var 28 smá-gamlar vinur!

12 ár. Var hann afkastamikill áhrifamaður í hafnarmálum kaupstaðarins.

Síðustu árin var Bjarni Einarsson mjög brotinn að heilsu, en altaf var hressandi að hitta hann og tala við hann. Hann var maður hugkvæmur og áhuginn æ hinum sami.

Tvíkvæntur var hann. Kvæntist í fyrra sinn 28. septbr. 1891 Hansínu Zophoníasdóttur, Ólafssonar, bóna í Hvammi í Hrafnavreppi, Guðmundssonar. Hún dó 24. ág. 1898. Varð þeim fjögurra barna auðið, en öll eru þau nú látin. Pau hjetu: Zophonías Óskar, dó innan við tvítugt, Einar, dó á 3. ári, Róbert, vjelstjóri, d. 1924 um þritugt, og Klara, d. 8. júní 1922, 26 ára, gift Jóni Halldórssyni, og áttu þau 3 börn.

Í annað sinn kvæntist Bjarni 9. sept. 1899 Guðrún Magnúsdóttur, bóna og skipstjóra í Fagraskógi, Baldvinssonar, og lifir hún mann sinn, rúmlega sjötug að aldri, í mestu myndar- og tápkona. Reynið ist hún manni sínum tryggur förunautur til leiðarloka. Móðir frú Guðrúnar var Stefánía, hálfssystir Stefáns sál. Stefánssonar, alþm. og hrstj. í Fagraskógi. Þeim Guðrún og Bjarna varð þriggja barna auðið. Tvö þeirra eru láttin: Einar, gagnfræðingur, d. 1923 um tvítugt, og Stefánía, d. 1917, innan við fermingu. Einn sonur lifir, Magnús, forstjóri Dráttarbrautar Akureyrar, kvæntur og á börn.

Bjarni Einarsson var greftraður í gær á Akureyri.

Guð gefi þjer góðar stundir, Br. T.